Nummer 35 Donderdag 28 Augustus 1930 30ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

INHOUD: — Het Informatie-Bureau van de Vereeniging „Oost en West". — Een menschlievende, sociaal nuttige instelling. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Litteratuur-Overzicht. — Suriname — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden. — Berichten der Afdeelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen Verlofgangers. — Met pensioen. — Financieele Berichten. — Vereeniging „Oost en West".

Het Informatie-Bureau van de Vereeniging „Oost en West"

VERSLAG OVER HET JAAR 1929

(in verband met den economischen toestand van Ned. Oost- en West-Indië)

door

H. J. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELT.

Vervolg.*)

Noch de Regeering, noch het Koloniaal Bestuur kan tot nog toe wijzen op een heilaanbrengend geneesmiddel en het Nederlandsche kapitaal houdt de handen op den zak en de beurs gesloten. Het moet op die wijze wel misère worden, tenzij het buitenland ons in het Nederlandsch gebiedsdeel voorgaat."

In deze weinige regelen ter inleiding van het verslag, door den Hoofd-Directeur vd. uitgebracht in de Algemeene Vergadering van Stemgerechtigde aandeelhouders op 2 Juni 1930, lezen wij weinig opwekkends aangaande Suriname's economischen toestand, waaromtrent reeds Gouverneur Rutgers bij de opening der Koloniale Staten op 13 Mei j.l. zich weinig bemoedigend had uitgelaten. Het afgeloopen jaar, zegt de Gouverneur, bracht ook ditmaal niet de zoo vurig begeerde economische opleving. Wel is waar had de kleinlandbouw, dank zij den welgeslaagden rijstoogst, een gunstig jaar en vertoonde de afzet en de prijs van de balata een aanzienlijke verbetering, terwijl in de houtindustrie meerdere bedrijvigheid is waar te nemen, maar daartegenover staat de voortgaande daling der goudproductie en de verdere afbrokkeling der suiker- en koffieprijzen, terwijl ook de oogsten dezer producten teleurstellend waren.

Gelukkig zijn de vooruitzichten voor 1930 minder ongunstig. Voor de beide laatstgenoemde producten mag met vrij groote zekerheid op een ruimer beschot gerekend worden. Daarnaast is wederom een uitbreiding van het rijstareaal te verwachten en een grooter uitvoer van hout en bauxiet.

Voor een verder liggende toekomst bestaat zelfs uitzicht op belangrijke toeneming van den bauxietuitvoer, wanneer de geregeld voortgezette exploratie van de Kalbfleisch Corporation[7]) tot exploitatie op groote schaal leiden zou.

De petroleumvooruitzichten blijven onzeker. De boring door de Surinaamsche Oil Company in Nickerie aangezet, werd dezer dagen tijdelijk stop gezet in afwachting van de ontvangst van materialen voor een veel dieper gaande boring, welke noodig geacht wordt.

Het eind 1929 door de Vereeniging voor Handel en Nijverheid in Suriname uitgebracht Verslag behelzende: „De Economische toestand van Suriname in 1929" (J. H. Oliviera — Paramaribo) vangt zijn algemeene beschouwingen aan met de klacht, dat het geleidelijk terugkeerend vertrouwen van eenige jaren geleden heeft plaats gemaakt voor een zekere moedeloosheid.

Het valt niet te ontkennen, zegt het verslag, dat dit gebiedsdeel een ernstige depressie doormaakt, waarvan het einde nog niet te zien is. Ten deele hangt deze depressie samen met algemeene wereldverschijnselen: de inzinking van de markt voor koloniale producten, waaronder thans zoovele landen lijden.

*) Men zie ook het K. W. nos. 31, 32, 33 en 34 van 31 Juli, 7, 14, en 21 Aug. j.l.

Verder vestigt het de aandacht op de buitengewone daling der suikerprijzen, die de cultuur in geheel Britsch-West-Indië met ondergang bedreigt en van nadeeligen invloed is voor de suikercultuur in Suriname.

De vier alhier aanwezige suikerondernemingen wisten zich echter staande te houden. Ook de balata-ondernemingen wisten zich te handhaven, hoewel het bedrijf werd ingekrompen. Telegrammen uit New-York wijzen evenwel op herlevende belangstelling voor het product balata, terwijl anderzijds een plotselinge rijzing van aandeelen der Balata Compagnie Suriname goede verwachtingen schijnt te wettigen.

Terwijl de bauxietindustrie — het eenig bloeiend bedrijf op dit oogenblik — met volle kracht voortwerkte, hield de aftakeling der goudindustrie aan. Wij lezen onder het hoofdstuk „De goudindustrie" dat volgens officieele statistiek — die ver beneden de werkelijkheid blijft — de goud industrie sedert 1876 heeft opgeleverd 36402.9 K.G. goud ter waarde van f 49.871.973. Gemiddeld heeft dus deze industrie bijna een millioen gulden per jaar opgebracht, maar thans is de opbrengst gedaald tot f 151.659, zijnde in het afgeloopen jaar het record behaald in negatieven zin met een goudopbrengst van slechts 110.721 gram d.i. afgerond 111 K.G. Daartoe heeft in de eerste plaats bijgedragen de liquidatie van de *Compagnie des mines d'or*, wier rijk placer in het Lawagebied vele jaren ongeveer een derde van de totale productie der kolonie opbracht. Intusschen schijnt er kans te bestaan voor een hervatting der exploitatie van dit placer. De concessie ging over ten name van den ingenieur S. A. Savitsky, die wederom de kolonie bezocht voor rekening van een Londensch Syndicaat, hetwelk de goudwinning in Suriname op verschillende terreinen tegelijk ter hand wil nemen.

De Surinaamsche Bauxiet Maatschappij zette haar bedrijf op Moengo ongestoord voort. De winst- en verliesrekening per 31 December 1929 sloot met een winstsaldo van ruim een ton, wat o.i. toch niet van beteekenis mag genoemd worden.

Voor het transport van het op Moengo gewonnen erts bezochten het afgeloopen jaar 76 schepen der Maatschappij onze kolonie.

Aan nieuwbouw en verbeteringen werd, behalve de gewone onderhoudskosten, een bedrag van ruim een half millioen gulden besteed. De voornaamst nieuwbouw betrof een volkomen naar de eischen des tijds ingericht hospitaal, dat volgens den oorspronkelijken opzet 80 bedden zal bevatten. Dank zij krachtige hygiënische maatregelen (w.o. de inpoldering en droogmaking van een zwamp van 16 H. A., welke in cultuurgrond wordt omgezet) is de malarie-epidemie op het placer volkomen onderdrukt. De vooruitzichten voor aluminium blijven gunstig, daar dit metaal voortdurend nieuwe toepassing vindt. In den laatsten tijd zijn met succes proeven genomen om kantoormeubelen te vervaardigen uit aluminium, verder eetwagens voor de spoorwegen enz. (bldz. 32).

Het belangrijkste cultuurproduct van Suriname, de koffie, deelde meer dan eenige product in den val der wereldprijzen, als gevolg van de wankele positie welke de koffie Valorisatie in Brazilië innam. Toen dat Instituut, door een voorloopige leening, voor een débâcle bewaard bleef, deelde ook de Liberia-koffie tot een zekere hoogte in de daarop volgende verbetering der koffiemarkt. De prijs herstelde zich echter niet verder dan tot kostprijs ongeveer, zoodat ook in deze richting weinig of geen winst wordt gemaakt. (bldz. 4). De productie dezer cultuur valt de laatste jaren ttegen. Zij schommelt nu reeds drie jaren om het cijfer van drie millioen K.G., terwijl men toch algemeen een sterke toeneming der productie verwacht had. De vooruitzichten voor het loopend jaar worden vrij gunstig genoemd. Konden de marktprijzen zich verder herstellen, dan zou 1930 voor de plantages nog een vrij gunstig jaar kunnen worden.

In tegenstelling met 1928 — toen gemiddeld nog ruim 90 cent per K.G. koffie werd gemaakt — werd 1929 gedrukt door lage marktprijzen. Bij den aanvang van het jaar was de noteering te Paramaribo ruim 70 cent. Daarop volgde een geleidelijke stijging, tot in April de noteering 93 cent bedroeg, waarop echter spoedig een ware débâcle intrad in verband met de alarmeerende berichten over de zwakke positie van het Valorisatiefonds in Brazilië. Tegen het eind van het jaar was de koffie praktisch onverkoopbaar, zoodat verscheidene onderne-

Denk niet: „Wanneer ik zeker van het succes was, zou ik reclame maken." Maak goede reclame, en u bent verzekerd van succes. (Maandblad „Succes").

mingen, ter besparingen van vracht en opslagkosten, groote voorraden koffie achterhielden.

Op dit oogenblik heeft de kostprijs zich hersteld tot ongeveer kostprijs. Het bericht is onheilspellend, dat in de eerste maanden van 1930 zich plotseling een uitbreiding van de zeefvatenziekte in de koffie heeft voorgedaan. Zij veroorzaakt een aanzienlijk verlies aan boomen, doch bleek gelukkig tot dusverre steeds van tijdelijken aard.

De sinaasappel-cultuur overtrof de verwachtingen. De uitvoer die in 1928 slechts 374.408 stuks bedroeg steeg het afgeloopen jaar tot 1.307.000 stuks. Daarvan ging, zooals gewoonlijk, het grootste deel naar Britsch-Guyana.[8]) Nederland krijgt maar een klein gedeelte. De Surinaamsche sinaasappelen zijn zeer sappig en smakelijker dan de in Nederland verkochte soorten afkomstig van Italië en Spanje, maar het publiek kent ze niet.

Het verslag van de Ver. voor Handel en Nijverheid in Suriname spreekt van een verschil van meening over den stand van deze cultuur. Sommigen zijn van oordeel, dat het Landbouw Proefstation te vroeg de doodsklok voor deze cultuur als exportcultuur heeft geluid, desniettegenstaande blijft het Proefstation van oordeel, dat voor export naar Europa deze cultuur niet mag worden aanbevolen, op grond van haar onvoldoend weerstandsvermogen in droge perioden. Het meent daarom dat deze cultuur — waarvan trouwens de aanplant op de plantages reeds sedert eenige jaren is gestaakt — nog alleen te mogen aanbevelen voor den kleinen landbouw, als exportproduct voor West-Indië (bldz. 18). [9]).

De Gouverneur deelt de meening van den directeur van het Landbouwproefstation, dat de Sinaasappelcultuur voor de kleine landbouwers, althans op klei, een loonende cultuur kan wezen. Van uit den Cultuurtuin werden daarvan in 1929 1800 citrusplantjes aan landbouwers verstrekt.

Wat den kleinen landbouw betreft, valt te vermelden dat het jaar 1929 een recordproductie bracht: een padioogst van 23.500 ton. De hooge rijstprijzen in de eerste helft van het jaar (de prijs liep op tot f 25 per baal van 100 K.G. rijst) daalden snel toen de groote oogst binnenkwam. Zij bleven dalen en staan thans (April 1930) op ongeveer f 10 per baal, een ongekend lagen prijs, vooral voor dezen tijd in het jaar. De productie overtreft nu het locaal verbruik, zoodat de eenige uitweg is: uitvoer van het overschot. Instede van toe te nemen, is echter de uitvoer van rijst, welke het jaar te voren 720 ton bedroeg, het afgeloopen jaar gedaald tot 320 ton, wat toegeschreven moet worden aan de vermenging en slechte afwerking van de rijst. (Zie bldz. 20 van het Verslag van de Ver. voor Handel en Nijverheid in Suriname).

Het is hier de plaats om de aandacht te vestigen op het blad: „Nieuw Nederland", orgaan van het Nationaal Verbond tot Kolonisatiebevordering van Suriname en andere Nederlandsche Gewesten. Hoofdbestuur: Dr. Th. Lens, Den Haag, oud-Off. van Gezondheid bij de landmacht in West-Indië, Eere-voorzitter; Dr. E. Abrahams, Rotterdam, Voorzitter; A. du Burck, Rotterdam, Aagje Dekenstr. 16, Secretaris; W. J. van Zeijderveld, Rotterdam, Penningmeester; J. A. Liems, Den Haag, Oud Hoofd van den Landbouwvoorlichtingsdienst in Suriname; P. J. Jager, Den Haag, J. J. B. J. Jerôme Bouvy, Wassenaar, Commissaris. Het Verbond wil allereerst een poging doen om Suriname uit zijn verval op te richten en goede wegen daarvoor aanwijzen.

In No. 4 van het blad van Jan. 1930 treffen wij aan het hoogstbelangrijke artikel: „Suriname voor de Hollandsche boeren", hetwelk onze boeren wil opwekken hun geluk in het tropische land van Suriname te beproeven door zich daar te vestigen en te arbeiden zooals de pursang Engelschen dat reeds jaren lang doen in Australië en met het meeste succes, zonder te degenereeren. Het blad begint al dadelijk met aandrang onze boeren onder het oog te brengen, dat Suriname voor hen een land van belofte kan worden om verschillende redenen, die in het artikel worden uiteengezet.

„Nooit genoeg kunnen we ons volk, dat zich in het bezit van uitgestrekte nog onbevolkte overzeesche gewesten verheugen mag, voor oogen houden, dat Hollandsche landbouwers in de tropen kunnen werken aangenamer, gezonder en met meer geldelijk voordeel dan in ons klimaat. Vanzelfsprekend moeten maatregelen getroffen zijn die hen beschermen tegen Mijnwormen, Malaria, Dysenterie en andere tropenziekten."

Het zijn voornamelijk deze drie genoemde ziekten die in het dichtbevolkte Java de legende deden ontstaan dat het blanke ras in de tropen ontaardde door de warmte. Reeds te voren werd in het blad gewezen (Zie: „Blanke arbeiders in de tropen" — Nieuw-Nederland No. 3, Dec. '29) op het boek van den Engelschen geoloog prof. Gregory „The menace of colour" (Het gekleurde gevaar), waarin de schrijver geestdriftig over den arbeid van blanken in de heete suikerzone van Queensland schrijft, de gezondheid en kracht der blanke kolonisten toeschrijvende aan het ontbreken van een origineele bevolking waardoor Mijnworm, Malaria en Dysenterie niet voorkomen.

Ook haalt het artikel een reisbeschrijving aan van den Amerikaanschen geograaf Elsworth Hintington „Wait of the Pacific" in 1925 bij Charles Scribner's sons New-York—Londen uitgegeven. De schrijver weidt uit over blozende, blondharige jonge mannen met sterk Britsch accent, die hij in de suikerrietvelden zag werken, de sappige halmen met vlugge forsche slagen neerslaande, dag in dag uit, van Juli tot December. Zoo kon hij ook gadeslaan op de zonnige kaden van Townsville hoe echte Angelsaksers sjouwen met zware zakken suiker, balen wol of carcassen van runderen. Wij kunnen hier niet uitvoeriger zijn, doch wij raden den lezer aan het artikel zelf te lezen, evenals wij ten zeerste de lezing kunnen aanbeleven van de drie artikelen van de hand van Dr. Th. Lens,vd. den kenner bij uitnemendheid van Suriname, onder den titel: „Hollandsche Boeren naar Suriname", in „Het Vaderland" van 3, 5 en 7 Februari 1930. Avondbladen A. Het slotartikel van Dr. Lens wijst ten overvloede op het klimaat van Suriname dat eer subtropisch dan tropisch is, waar de warmte, getemperd door den steeds waaienden passaatwind, de nachten veel koeler doen zijn dan in de laagvlakten van Java. Het spreekt van zelf, eindigt het artikel, dat in Suriname den kolonisten de behulpzame hand moet geboden worden door de zorg voor medische hulp in de nabijheid der nederzetting en door den geestelijken steun van onderwijs en godsdienst. Door zulke ondernemingen die binnen afzienbaren tijd belangrijker uitvoer van producten zullen geven, zal de subsidie aan de kolonie rationeeler verminderen dan door moeilijk in te voeren bezuiniging op de bestuursinrichting.

Wij zullen hier eindigen met te wijzen op de algemeene vergadering van het Nationaal Verbond tot kolonisatiebevordering van Suriname en andere Nederlandsche gewesten, gehouden te Rotterdam op Zaterdag 5 Juli 1930, waarbij volgens de opinie van het bestuur vd., de tijd daar is een proef-kolonisatie voor te bereiden, nu gebleken is, dat de regeering dit Verbond daarin wil steunen. Alvorens daartoe over te gaan stelt het bestuur voor eenige deskundigen uit te zenden naar Suriname, om deze zaak te bestudeeren en voor te bereiden. Het bestuurslid, de heer J. A. Liems, oud-Hoofd van den Landbouw-Voorlichtingsdienst in Suriname (tijdelijk in Holland) stelt zich beschikbaar die commissie ter zijde te staan. Het emigratiefonds, opgericht door dit verbond, dat beheerd wordt door de heeren J. J. B. J. Jerôme Bouvy te Wassenaar, Backershagenlaan 18, voorzitter, Dr. J. Jager, Delistraat 38, Den Haag, secretaris, zal een circulaire verzenden ter opwekking om de bedragen bij elkander te brengen, die noodig zijn voor de uitbreiding der commissie. Verder werd op de vergadering nog besproken de propaganda voor den opbloei van Suriname. Als voorbeeld werd aangehaald, dat in Honolulu jaarlijks *175 millioen blikken ananas* kunnen geproduceerd worden, een artikel, dat ook in Suriname in prachtige kwaliteit wordt voortgebracht.[10]). Uit het verslag van den Secretaris bleek, dat de belangstelling voor Suriname belangrijk toeneemt en dat men gaat begrijpen, dat wanneer men in Nederland doordrongen is van de feiten:

a. de bodem van Suriname geschikt is voor bijna alle cultures;
b. dat de hygiënische toestanden, dank zij de regeering, voortdurend beter worden;
c. dat de millioenen, die nu ieder jaar door ons Nederlanders, voor Suriname worden bijgepast, eerst dan gunstig resultaat kunnen geven, wanneer met vereende krachten de cultures in den landbouw worden ter hand genomen;
d. dat daardoor veel werkloozen kunnen geholpen worden aan een goed bestaan;
e. dat het particulier initiatief en het Nederlandsch kapitaal zich zeer zeker in Suriname zullen interesseeren als de regeeringszorg zich zal uitbreiden tot tijdelijke garantie van den afzet der producten, dat dan in deze tijden van pessimisme motieven bestaan voor krachtige herleving!

Men kan zeker niet zeggen, dat de leden van het Verbond, van wie de meesten een groote kennis van het land en volk van Suriname en van de toestanden aldaar hebben opgedaan, door hun jaren lang verblijf in het land zelve, behooren tot de onverbeterlijke optimisten, waarover de heer J. J. Buma[11]) het heeft in zijn artikel: *„Een nieuw idee voor Suriname"*, (zie Haagsch Maandblad van Mei 1929), omdat zij meenen, dat er van Suriname nog iets terecht kan komen.

Waar zoo dikwijls op het Informatie-bureau naar prijzen gevraagd wordt van levensmiddelen en landbouwproducten, daar zijn wij in staat hieronder een opgave te doen van de prijzen der verschillende artikelen, welke wij ontleenen aan het Bijblad van het Gouv. Advertentieblad van 30 Mei 1930, No. 46.

Koffie (Liberia)	per K.G.	f 0.45 —f 0.50
Cacao	„ „	„ 0.35 —„ 0.40
Padi		— —
Rijst (1 zak = 100 K.G.)	„ zak	„ 11.— —„ 11.50
Bananen	„ stuk	„ 0.05 —„ 0.06
Bacoven	„ „	„ 0.09
Cocos	„ „	„ 0.05 —„ 0.06
Cocosolie	„ blik à 18 L.	„ 10.50
Cassave	„ krat „ 30 K.G.	„ 1.60
Sinaasappelen	„ stuk	„ 0.01[5]—„ 0.02
Eieren	„ „	„ 0.05
Pluimvee (levend gew.)	„ K.G.	„ 0.80
Varkens	„ „	„ 0.52[5]
Runderen	„ „	„ 0.35

Er bestaan voorbeelden van tropenlanden, die altijd gezond waren, omdat de infectieziekten ontbraken. In de eerste plaats mag genoemd worden ons eiland Curaçao, zooals bekend $^1/_4$ van de provincie Limburg, met zijn droog klimaat en rotsachtigen bodem. Hier komen geen malaria, Mijnwormen of dysenterie voor, omdat er de voorwaarden voor verspreiding dier ziekten ontbreken. De Anophelesmug vindt er geen gelegenheid tot broeden, omdat er geen poelen of moerassen zijn, Mijnwormen geen gelegenheid hebben zich te verspreiden bij gebreke van een vochtigen modderachtigen bodem en daar het drinkwater door waterleiding of regenbak geleverd wordt, is de dysenterie er niet inheemsch. Op Curaçao heeft een raszuivere blanke bevolking zich reeds bijna twee eeuwen gehandhaafd en is physiek en moreel gezond. De Hollandsche arbeider van de Bataafsche werken er even lustig en flink als de sterke Curaçaosche neger in de tropische zon. (Zie: Dr. Th. Lens — „Hollandsche Boeren naar Suriname").

Ter oriënteering laten wij hieronder enkele cijfers volgen:

Bevolking op 1 Januari 1928:
Benedenwindsche eilanden
(de 3 A. B. C.-eilanden)

Aruba	*Bonaire*	*Curaçao*
10.508	5.166	41.014

Bovenwindsche eilanden
(de 3 S.-eilanden)

Saba	*St. Eustatius*	*St. Martin* (Ned. gedeelte)
1.494	1.031	2.274

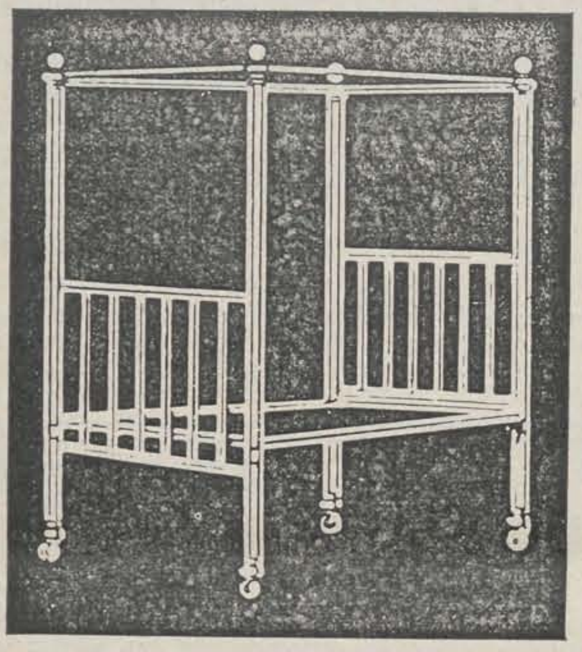
Totaal 61.487 zielen.[12])

Aruba	bijna 97 %	Roomsch-Katholieken.	
Bonaire	ruim 99 %	„	
Curaçao	„ 91 %	„	[13])
St. Martin	„ 32 %	„	
St. Eustatius	„ 22 %	„	
Saba	„ 54 %	„	

Het aantal bewoners van Willemstad bedroeg 19061.

Op de „Isla" (petroleum-verwerkingsterreinen) werkten op 1 Oct. 1928 6800 personen w.o. 1840 Curaçaoenaars. Het aantal vreemdelingen op Curaçao bedroeg toen ong. 16.000, maar bedraagt thans veel meer. (Zie: Indië's Jonge Kracht — Sup. No 2).

In een plechtige zitting van den Kolonialen Raad had op 20 Febr. 1930 de bestuursaanvaarding plaats van Gouverneur Van Slobbe. De Amigoe schrijft in een welkomstwoord o.m. „Curaçao ineens omhoog

HET IDEALE TROPENLEDIKANT

voor allen, die naar Indië vertrekken! Prijs vanaf ƒ21.50

Fa. J. F. HENDRIKS

GEDEMPTE BURGWAL 65 5042
DEN HAAG - TELEFOON No. 10786

Aanbevolen adres door „Oost en West"

N.V. v. Vuuren's Handel-Mij
BRANDSTOFFENHANDEL

Denneweg 67a Den Haag

Telephoon 14427

5113

Wenscht ge te ontvangen le KWALITEIT Brandstoffen, tegen BILLIJKEN prijs en GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 14427

F. C. DE BRUYN

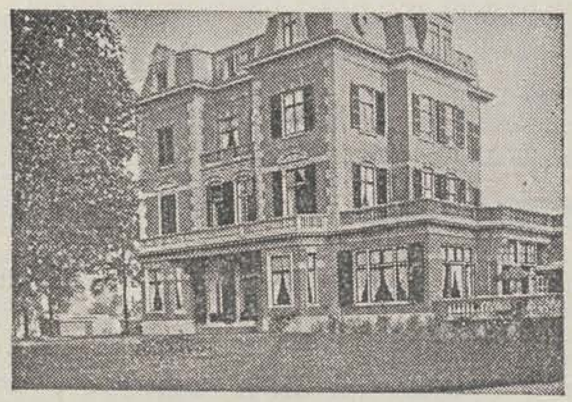
Magazijn van 5017

Comestibles en Kolon. Waren

Alle artikelen voor de RIJSTTAFEL
Franco bezorging in stad en omstreken

DANCKERTSTRAAT No. 43

DEN HAAG — TEL. 34088-34089

— HERSTELLINGSOORD —

„Huize Maria Emalia Dorrepaal"

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving met grooten tuin en waterpartij Uiterst geschikt voor repatrieerenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. 5023
BILLIJKE PRIJZEN. VRAAGT PROSPECTUS

Nieuwe Ledenlijst van „Oost en West".

Voor Firma's die de nieuwe volledige LEDENLIJST der Vereeniging wenschen te ontvangen, wordt de ingenaaide lijst verkrijgbaar gesteld ad ƒ2.50 per ex., bij het Algemeen Secretariaat der Vereeniging, KORTE VOORHOUT 6, Den Haag.

LEIDEN

Kapok- en Matrassenfabriek „KLEINE"
LEIDEN — Stationsweg 47a
Levering van Matrassen, Ledikanten enz. **ook in huur,** per dag, per week, per maand of langer. 5246

DELFT

— N.V. STOOMWASSCHERIJ —
„DE WITTE LEEUW"
OOSTSINGEL 96-98 **DELFT** TEL. 218
3085

STOOKT
1e soort BELG. ANTHRACIET $^{30}/_{50}$ ƒ **3.10** per H.L.
" " " $^{20}/_{30}$ „ **2.90** „ H.L.
GEBR. KOUWENHOVEN, Vrouwenrecht 2, Delft
Telefoon 153 5238

ROTTERDAM.

INDISCH RESTAURANT „SENANG HATI"
Pieter de Hoochstraat 28, Rotterdam. — Telefoon 36924.
RIJSTTAFEL DEN GEHEELEN DAG; ook uitzending.
Alle Indische gerechten voorradig. — Je adres voor fijnproevers. Eenigste inrichting hier ter stede. Lage prijzen.
5464 Aanbevelend, A. J. G. RIETKERK.

ARNHEM

M. VAN DEN BRAND, gepens. Hoofdonderw. M.U.L.O., Pontanuslaan 83, Arnhem, ruim huis nabij Sonsbeek, wenscht in zijn gezin een paar Indische kinderen, op te nemen.
Referentie: Mr. J. HUGES, Arnhem. 5471

GESCHER & KEMPER
Ketelstraat 36 ARNHEM Telefoon 25601
Complete Meubileering
5322

BREDA.

N.V. v/h Broese en Peereboom
Algemeene en Wetenschappelijke Boekhandel.
Electrische Drukkerij. Uitgave Bredasche Courant.
Advertentie-Bureau. — Ruime voorraad, snelle levering van alle gewenschte boeken en tijdschriften. 5377

A. DE KONING & ZOON - GINNEKEN
— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN
Rotstuinen — Borders — Flagstons Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

Mineraalwater- en Limonadefabriek „DE KROON"
Haven 20 **BREDA** Telefoon 510
Alle soorten Wijnen — Bieren — Stout
Victoria-Water — Fruit-Soda — Vichy-Water
— Levering aan particulieren — 5264

FOTO-, KINO-, PROJECTIE-HANDEL
N. v. ZIJVERDEN Jr. 5380
KORTE BRUGSTRAAT 12 - BREDA - TEL. 486
HET ADRES VOOR AMATEURS

AMSTERDAM

J. DE VRIES & ZOON
Kastanjeweg 14 AMSTERDAM
Handel in AARDAPPELEN, GROENTEN en FRUIT.
En gros 5127 En détail
(Alle bestellingen worden per auto thuisbezorgd)

- **Verhuur-Inricht'ng van Luxe Fiat Automobielen** -
— **22660** Telefoonnummers **22669** —
Speciaal adres voor Toer- en Trouwwerk.
Garages: Albert Cuypstraat 33—35 en Weesperplein 18.
AMSTERDAM 5489
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West".

KAWEE'TJES

AMERSFOORT

Stoomwasscherij „DE HOOP"
(GEBR. NIEUWLAND) 5300
Tel. no. 170. AMERSFOORT.
Beveelt zich beleefd aan bij Indische Familiën.

HILVERSUM

FIRMA D. BRANDSMA - HILVERSUM
Telefoon 1642 - GROEST 82a - Postrek. 32558
FABRIEK VAN METAALVERSIERING - VERNIKKELEN
BRONZEN - MOFFELEN - ZANDSTRAAL-INRICHTING
Rijwielwerk uitsluitend voor den handel 5366

Hotel, Café-Restaurant „Hof van Holland"
KERKBRINK — HILVERSUM
— Schitterende Terrassen — Garage —
Gerenommeerde Keuken 5422
— Groote en kleine zalen disponibel —

DEVENTER

Indische Uitrustingen
(ook voor Dames). Vraagt inlichtingen of catalogus.
„'T MODEHUIS BATAVIA" 5341
Wed. A. Dorgelo & Zn., Lange Bisschopstr. 5, DEVENTER

Fa. Wed. G. J. EILANDER
Brink 85-86. Telefoon 198. DEVENTER
Kantoorboekhandel 5349
Vulpenpennen Schrijfmachines

SCHOENENMAGAZIJN B. ROMMELAAR
BROEDERENSTRAAT 20 — DEVENTER
ALLEENVERKOOP der van SCHIJNDEL luxe schoenen
Nederlandsch fabrikaat met Wereldnaam 5345
VERDER RUIME KEUZE IN ALLE SOORTEN SCHOENEN

Fa. F. VAN DE VOOREN & Co.
DEVENTER, Nieuwstraat 33. Telefoon 1082.
Moderne Optiek. Brillen, So Easy's en Pince Nez
Zeiss Glazen en Kijkers. 5339

BRANDSTOFFENHANDEL
Fa. W. DE ROOS & ZOON 5340
Rozenstraat 13. M. de Boerlaan 109.
Telefoon 386. — DEVENTER.

APELDOORN

ELECTRISCHE MEUBELFABRIEK
H. SCHUILENBURG en L. v. d. VLIET 5317
Complete Meubileering volgens opgaaf en teekening
Kanaalstraat 21 APELDOORN

H. BENNINK, Hoofdstraat 157, Apeldoorn
Boter- en Kaashandel — Telefoon 169
Het adres voor inderdaad fijne KAASSOORTEN.
Zoowel inlandsche als buitenlandsche soorten.
Roomboter steeds versch voorradig. — Groote keuze Comestibles en Fijne Vleeschwaren. — Kaasverzending naar de tropen. Goede overkomst gegarandeerd. 5513

Makelaarskantoor H. H. FONGERS, Sprengenweg 128, Apeldoorn heeft **uit de hand te koop**: prachtig Buiten met $3^1/_2$ H.A. land en bosch ƒ25000.—. Villa met 2 H.A. land ƒ7200.—. Villa met prachttuin ƒ12000.—. Aardig Landhuisje met grooten tuin ƒ4700.—. Gelden beschikbaar voor eerste hypotheek tot elk bedrag. 5511

gestooten, en van zoo goed als nietswaardig bezit,[14]) geworden een bezit van internationale beteekenis op elk gebied, zoo moreel als economisch, politiek en sociaal te doen beantwoorden aan de zoo dringende eischen van den tegenwoordigen tijd, ziedaar een andere taak, de volle aandacht en de volle activiteit van een man als Gouverneur Van Slobbe waardig. Zijn gewoonlijk de gevoelens, waarmede een bestuurswisseling begroet wordt, gemengd, van Gouv. Van Slobbe mogen wij zeggen, dat na hetgeen de pers in 't Moederland omtrent zijn persoonlijkheid en zijn gaven en kwaliteiten heeft bekend gemaakt zijn zoo eervolle benoeming met ongemengde gevoelens van vreugde. en instemming zijn begroet."

[7]) Deze onderneming exploiteert bauxiet. Het bedrijf stond aan het eind 1929 gedurende eenige maanden stil, doch heeft hare werkzaamheden begin 1930 hervat.

[8]) Een nieuwe tegenslag voor Suriname is evenwel, dat in Britsch Guyana een verordening is afgekondigd voor een verbod van invoer van fruit en groenten teneinde te voorkomen, dat de vruchtenvlieg in het land wordt ingevoerd. Zoo werd een partij Surinaamsche sinaasappelen met veel moeite nog te Georgetown toegelaten. Gelukkig dat een toenemende uitvoer naar Curaçao kan geconstateerd worden.

[9]) Wij verwijzen hier ook naar de belangrijke artikelen in de West-Ind. Gids o. a. in Juli/Augustus 1930: Sinaasappel-Cultuur in Suriname" door J. A. Liems.

[10]) De heerlijkste ananas ter wereld groeit te kust en te keur op Ceram. waar de Alfoersche kampongs in West-Ceram omgeven zijn van paggers (afsluitingen) van aanplantingen van ananas, een vrucht die daar letterlijk door den overvloed geen waarde heeft. Ongetwijfeld zou de Ceramsche soort in Suriname kunnen worden overgebracht en de ananascultuur aldaar tot hoogere ontwikkeling kunnen brengen.

[11]) De heer Buma, een der medewerkers van het Haagsche Maandblad, maakte in 1928 een langdurige reis naar West-Indië.

[12]) Deze bevolkingscijfers ontleend aan: „Onze West in Beeld en Woord" door Fred. Oudschans Dentz en Herman J. Jacobs. — Uitgave van J. H. de Bussy. Amst. 1929.

[13]) Zie: „Curaçaosche toestanden" door W. K. Menkman in „De West-Ind. Gids" van Juni 1930.

[14]) Hoe de berichtgever van de Amigoe nu kan praten van een te voren „zoo goed als niets waardig bezit" is ons onverklaarbaar. Altijd is Curaçao een waardevol bezit geweest. Wij stellen de vraag: is dat bezit onder het bestuur van enkele Gouverneurs te voren dan zooveel minder geweest? b.v. onder het bestuur van den Gouverneur O. Helfrich, die met vaste hand daar het gezag uitoefende en wel op een wijze, dat men de herinnering aan hem nog altijd op Curaçao heeft behouden.

Een menschlievende, sociaal nuttige instelling

door

M. CH. VAN ROUVEROY VAN NIEUWAAL.

In Mei j.l. prijkte in „het Vaderland", een goed bedoeld gedicht getiteld: „Doofstommenonderwijs in Ned. Indië" Daarin vroeg de schepper, of wij wel weten, dat er te Bandoeng, in een garage, een schooltje is, waarin doofstomme kinderen worden onderwezen? Neen, dat wist ik niet en ik vermoed dat de meeste leden van Oost en West dit evenmin weten.

Daar bedoeld gedicht mijne belangstelling gaande maakte en ik wel wat meer van deze zaak wilde weten, wendde ik mij tot mijn veel jongeren vriend, den heer J. E. A. von Wolzogen Kühr, burgemeester van Bandoeng, om inlichtingen; ik zond hem een lijstje van vragen, waarop ik hem verzocht te willen antwoorden. Daarop ontving ik een schrijven, met uitvoerige inlichtingen en een aantal paperassen, op deze zaak betrekking hebbende. Ik hoop een goed werk te doen, door den lezers van dit blad een en ander over dit onderwerp mede te deelen en aldus hunne belangstelling daarvoor op te wekken. Het is met de oprichting van het doofstommenschooltje al heel aardig toegegaan.

Te Bandoeng practiseert Dr. H. L. Roelfsema als specialist in neus-, keel- en oorziekten; zijne echtgenoote, mevrouw C. M. Roelfsema—Wesselink, was vroeger Mulo-onderwijzeres. Na beider huwelijk bracht dit echtpaar een tijd te Weenen door, waar de dokter specialistische studiën maakte, terwijl mevrouw cursussen in doofstommen-onderwijs volgde, waarvoor zij groote belangstelling gevoelde.

Op zekeren dag bracht men bij den dokter een doofstom meisje; medelijden hebbende met het kind, begon mevrouw te trachten het te leeren spreken. Een paar maanden later kwamen zich nog een paar van de misdeelden bij mevrouw Roelfsema aanmelden, en ook die nam zij onder hare liefdevolle leiding. Ziedaar het begin van een arbeid van een niet te onderschatten belang. Wat is toch het geval? Uiteraard moet een doofstom kind wel van onderwijs verstoken blijven: is dit voor het kind zelf een ramp, omdat het een geïsoleerd bestaan moet leven, zoo is het voor de maatschappij een nadeel, wanneer zulke ongelukkigen niet opgroeien tot bruikbare menschen, die zelf hun brood kunnen verdienen. Ze worden lastposten en vergrooten het aantal paupers en minder gewenschte elementen in de samenleving. Maar meer nog dan deze overwegingen van practischen aard, eischt menschlievendheid, dat zij geholpen en uit hun isolement bevrijd worden, en hun aantal is groot. Dit toonen de statistieken; jammer genoeg, dat die voor Indië nog niet bestaan, maar naar analogie van de gegevens voor andere landen, neemt men voor Indië aan 30 à 40.000 onder de Inlanders, 2000 bij de Chineezen en 150 voor de Europeanen. Voor die allen werd tot kortgeleden niets gedaan, maar in dien toestand is thans een begin van verbetering gekomen. Den 3en Januari van dit jaar werd n.l. te Bandoeng opgericht de „Vereeniging voor onderwijs aan doofstomme- en slechthoorende kinderen in Ned.-Indië". Dit onderwijs is gevestigd op neutralen grondslag (gelukkig heeft dus *hier* tenminste de splijtzwam nog geen toegang: moge het zóó blijven!) en is te verkrijgen door alle bevolkingsgroepen. Wanneer de geldmiddelen het zullen gedoogen, dan is het plan den leerlingen ook huisvesting te verschaffen.

De Vereeniging bestaat uit:

1. Stichters, die eene som van minstens f 1000 in eens geven;
2. Éereleden;
3. Donateurs, die als minimum f 4.— per jaar bijdragen;
4. Gewone leden, die eene jaarcontributie van ten minste f 12 bijdragen.

Niemand behoeft zich echter te binden, want *elke* gift is welkom.

In het dagelijksch bestuur hebben zitting: de heer J. H. B. Kuneman, resident, voorzitter; mevrouw C. M. Roelfsema—Wesselink, vice-presidente; de heer P. J. W. Noorduijn, agent der Jav. Bank; de heer Dr. J. v. d. Pijl, leeraar Christ. lyceum, penningmeester.

De overige bestuursleden zijn de heeren: F. de Hoog, lid van den Volksraad, F. J. A. Soesman; Djen Djing Tjong, wethouder, R. A. A. Wiranata Kesoema, regent; Mr. C. W. Wormser, Dir. hoofdred. Preangerbode; G. Greve, lid der Ver. v. Slechthoorenden; J. Oudshoorn, idem;, allen te Bandoeng; Prof. Mr. F. D. Holleman, Hoogleeraar aan de Rechtshoogeschool, Weltevreden.

Gaat het te Bandoeng naar wensch, dan wil men ook op andere plaatsen doofstommenscholen oprichten, maar daarvoor is natuurlijk geld noodig. Nu ondervindt de vereeniging thans reeds steun van het Gouvernement en heeft de Regeering ook bij een verder slagen nog meer bijstand in uitzicht gesteld, maar toch zal medewerking van particulieren niet ontbeerd kunnen worden, wil de vereeniging in staat zijn, haar arbeidsveld uit te breiden.

Voorloopig drijft het werk op Dr. Roelfsema en zijne echtgenoote. Dat eerstgenoemde specialist is voor neus-, keel- en ooraandoeningen, is een factor van groot belang, want — wat de meesten, waaronder schrijver dezes — niet weten, is, dat stomheid gewoonlijk niet te wijten is aan gebreken in de spraakorganen, maar aan doofheid.

Het onderwijs geschiedt door mevrouw Roelfsema geheel belangeloos; zij wordt daarin bijgestaan door eene bij de school gedetacheerde leerkracht, die eene toelage van f 150 geniet.

De lesuren zijn van 8—11 uur door mevrouw Roelfsema, van 11½—1 uur door genoemde leerkracht en van 4½—6 uur door beiden. Als voertaal wordt tot nog toe het Hollandsche gebruikt, maar men hoopt uit Holland eene leerkracht, ervaren in doofstommen-onderricht, te kunnen ontbieden, die zoodra deze zich voldoende Maleisch zal hebben eigen gemaakt, in deze taal zal onderwijzen.

Gebarentaal wordt niet geleerd, omdat doofstommen die alléén onder elkaar kunnen gebruiken.

Als schoollokaal dient thans nog eene garage van 4 bij 5 M. op het erf van het echtpaar Roelfsema. Hierin ontvangen 9 kinderen van 7—15 jaar (3 jongens en 6 meisjes) hun onderricht. Schoolsche kennis is niet de hoofdzaak, al wordt die niet geheel verwaarloosd; voorop staat het leeren spreken, en in dit opzicht geven de resultaten tot nog toe reden tot tevredenheid. Uiteraard is de woordenschat der leerlingen nog beperkt, maar het gesprokene is goed verstaanbaar. Dit bleek wel toen de plaatsvervangende inspecteur van het Westersch Lager Onderwijs in het 3e ressort, de heer A. Voets, het schooltje in het laatst van het vorige jaar bezocht. In het door hem over zijn bezoek uitgebracht verslag lezen wij ook, dat de verhouding tusschen de kinderen en hunne menschlievende onderwijzeres van zeer vertrouwelijken aard was, anders zouden de leerlingetjes hunne leidsvrouw niet met „mama" en haar echtgenoot niet met „papa" betitelen. Dank zij de sympathie die van eerstgenoemde naar hare beschermelingen uitgaat, heerschte er in het schooltje een prettige stemming, die weldadig aandeed en van een duidelijk zichtbaren gunstigen invloed op den werklust der jeugdige scholieren was.

Wat schrijven en rekenen betreft deden deze niet onder voor normale kinderen; met het uitspreken van wat lange en moeilijke woorden hadden ze begrijpelijkerwijze nog wel eens wat last. Aardrijkskunde werd op door hen zelf gemaakte blinde kaarten beoefend. De jongens knutselden

een en ander op hun eigen houtje, terwijl de meisjes handwerken leerden. Ook lichamelijke oefeningen maakten deel uit van het leerprogramma en het bijbrengen van goede manieren werd niet verzuimd.

Het is alles nog maar een begin, maar een begin dat hoop geeft, doch wil deze in vervulling gaan en de werkingssfeer der vereeniging zich uit kunnen breiden, dan is daarvoor geldelijke steun noodig. Waar mevrouw Roelfsema, door haren echtgenoot geholpen, het zoo moeilijke begin, door naastenliefde gedreven op zich nam, is het te hopen, dat velen die voor ons Indië voelen, in de eerste plaats zij, die daar hun fortuin of hunne mooie pensioenen verwierven, financieel zullen medewerken tot het doen bloeien van eene vereeniging, die zulk een humaan en sociaal nuttig doel nastreeft. Alle beetjes helpen en zijn welkom.

Het Hoofdbestuur betuigt gaarne zijn instemming met inhoud en strekking van dit stuk, ten doel hebbende steun te verkrijgen voor eene speciale onderwijs-inrichting in Indië, welke door schr. zoo terecht een menschlievende, soicaal-nuttige instelling genoemd wordt.

Onder mededeeling dat bij het Algemeen Secretariaat, Korte Voorhout 6, Den Haag, een inteekenlijst aanwezig is ten dienste van een ieder die een bijdrage in welken vorm ook, hetzij als Stichter, Lid of Donateur, beschikbaar stellen wil, moge tevens ter kennis gebracht worden dat de Vereeniging Oost en West gaarne giften in ontvangst zal nemen welke in haar Orgaan, het Koloniaal Weekblad, verantwoord zullen worden. (Giro no. 14574).

Van Week tot Week.

Van Dinsdag 19 tot Maandag 25 Augustus.

Aan den ambt. v. handelszaken v. h. Djatibedrijf A. J. Warta, is opgedragen zich 17 December a.s. naar Siam en Birma te begeven teneinde daar de wijze van verwerking van ruwe djatistammen en in het bijzonder van z.g. afvalhout der zagerijen te bestudeeren en na te gaan hoe de handel in het daaruit ontstane product wordt gedreven.

Men verneemt dat de Zondagsrustregeling, welke per 1 September door de Deli Planters Vereeniging wordt ingevoerd, niet op dien datum zal worden ingevoerd door de A. V. R. O. S., terwijl het nog onzeker is of deze later zal volgen.

De geleidelijke opheffing is aangekondigd van de Stafmuziek, uit bezuinigingsoverwegingen. Waar gemeentebestuur- en particulieren blijk zullen geven prijs te stellen op de instandhouding van een goed muziekkorps en bereid zijn zich daarvoor offers te getroosten, zal de Regeering, binnen het bedrag der tegenwoordige kosten van instandhouding van de Stafmuziek, genegen zijn tot subsidieëring, onder bepaalde voorwaarden.

Naar verluidt zou de Vaderlandsche Club voor de Volksraadsverkiezingen van 1931 de volgende candidaten aanbevelen, voor den kring West-Java:

Mr. R. A. A. Fruin, ged. l. v. d. Volksraad, Batavia; Mr. P. M. C. J. Hamer, secr. v. d. Java Suiker Werkgeversbond, te Soerabaja, H. C. Zentgraaf, pol. hoofdred. v. h. Soer. Handelsblad, Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn, maj. d. inf., Malang. F. Reynst, ing. der N. I. S., Semarang. J. E. Jasper, oud-gouv. v. Jogja. Dr. W. L. Wolff, leer. a. h. Christ. Lyc., Bandoeng. Dr. H. C. Tobi, ass.-res. v. Jogja. Mr. A. Boeye, landr.-voorz. D. J. van Aalst, ing. Holl. Beton Mij. S. I. Kahn, vert. N.V. H. V. Tels en Co. J. Verboom, secr. Suikersynd., Soerabaja.

Voor den Landraad te Bandoeng is thans de zaak tegen de gearresteerde leiders der P. N. I. in behandeling.

Het agentschap van het Adek (Alg. Delisch Emigr. Kant.) te Semarang, wordt per 30 September gesloten wegens de mindere aanvragen voor koelies van Java. Ook het personeel te Soerabaja wordt belangrijk verminderd.

Een vergadering van vertegenwoordigers van alle rubberproducenten in Malakka, omvattende alle nationaliteiten, 20 Aug. te Kuala Lumpur gehouden, heeft onder groote instemming de resolutie, aangenomen op 20 dezer door de Asiatic Planters Association aangenomen en een deputatie benoemd om te confereeren met den gouverneur der Straits Settlements.

De resolutie verzoekt de regeering om wettelijke restrictie-maatregelen voor de rubberproductie te nemen ter periodieke stopzetting van den tap of wederinvoering van het plan-Stevenson in gewijzigden vorm. Dit zou niet in werking moeten treden alvorens Nederlandsch-Indië en Ceylon maatregelen van dezelfde strekking hadden genomen.

Verder zou de regeering in samenwerking met die van Nederlandsch-Indië en Ceylon moeten weigeren land uit te geven voor de rubbercultuur gedurende een aantal jaren.

Dinsdagnacht is een moordaanslag gepleegd op den heer Boon, agent der firma Fuchs en Rens, die even buiten de bebouwde kom van Djember woont. Er zijn hem vijftien slag- en steekwonden toegebracht met een bandlepel en een broodmes, waarvan drie steken in hoofd en hals gevaarlijk zijn. Het slachtofer heeft een schedelbreuk bekomen. Hij is naar de kliniek overgebracht. Zijn toestand is ernstig.

De bedienden, die des nachts niet op het erf wonen, hebben Woensdagochtend den aanslag ontdekt.

De vermoedelijke dader is gevat.

Als een merkwaardigheid vermelden wij dat de Ned. schaakkampioen, dr. Max Euwe, te Medan een simultaan partij speelde aan 36 borden, waarbij 34 partijen door hem werden gewonnen, terwijl 2 tegen Batak-spelers remise werden gespeeld.

De in uitstekenden toestand te Batavia aangekomen eerste zending Westlandsche druiven was binnen enkele uren uitverkocht.

In West-Java zijn plannen gaande om een vrijwillige motorpolitie in te richten ter bestrijding van de autoterreur op den publieken weg. Het A. I. D. heeft de gedachte aan de hand gedaan en de provinciale raad heeft haar overgenomen. De bedoeling is aan bekwame chauffeurs, op wier woord men krachtens hun positie en hun persoonlijk gezag vertrouwen kan, een aanstelling te geven, welke hun het recht verleent tot het opmaken van ambtseedige processen-verbaal waarop de rechter vonnis kan wijzen. Een voorbeeld ter navolging in Nederland en ter uitbreiding, aan betrouwbare voetgangers.

De heer Kutsche, eigenaar en opzichter der eenige imkerij in Ned.-Indië, te Nongkodjadjar, die op Europeesche leest geschoeid is, neemt thans proeven met het importeeren van de Europeesche honingbij. Thans wordt op Java jaarlijks voor een ƒ 60.000 aan honing geïmporteerd.

De Volksraad heeft aangenomen: een motie-Fournier, waarbij de regeering wordt uitgenoodigd het corps telefoon-ambtenaren in stand te houden en regelmatig aan te vullen, alsmede de vroegere speciale opleiding daartoe weder in te stellen; een motie-Nessel van Lissa, waarbij de regeering wordt uitgenoodigd een sneller tempo aan te wenden bij den aanleg der publieke telefoon-verbindingen in Zuid-Sumatra en Zuid-Borneo en voorts meer aandacht te wijden aan de telefoonverbindingen in de Buitengewesten, waar de omvang van landbouw, handel en verkeer zulks wenschelijk maakt.

Een brigade infanterie is op patrouille aangevallen door een met een klewang gewapenden Gajoër, op den militairen transportweg naar Lopok in Oost-Atjeh. De aanval was gericht op den sergeant-patrouille-commandant, die ongedeerd is gebleven. De aanvaller werd gewond.

De gemeenteraad te Padang heeft een motie aangenomen om van de regeering maatregelen te vragen tegen de voortschrijdende afbrokkeling van de kust, welke een ernstig gevaar voor de stad oplevert.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Het Tweede Wereldcongres voor Volkskunst te Antwerpen, Luik en Brussel van 28 Aug.—7 Sept.

In aansluiting met hetgeen wij enkele weken geleden hier meldden omtrent dit onderwerp, nemen wij thans het volgende over, uit een onlangs in de dagbladpers verschenen mededeeling, onder den titel: *„Comité voor Nederlandsche Volkskunst"*:

„De afdeeling Nederland van het door prof. *dr. Jos. Schrijnen* te Nijmegen, in het leven geroepen Nederlandsch Comité voor Volkskunst (dat mede een Indische afdeeling bevat) hield haar eerste bijeenkomst te Utrecht, onder leiding van haren door prof. S. aangewezen voorzitter, den heer A. A. G. van Erven—Dorens, directeur van het Nederlandsch Openlucht-Museum te Arnhem.

„Tot het comité afd. Nederland zijn toegetreden: mejuffrouw dr. C. C. van de Graft te Utrecht, de heer Joan Collette te Utrecht, J. J. van Deinse, te Enschedé, S. Dresden te Amsterdam, C. K. Elout te Wassenaar, dr. Jan Kalf te den Haag, H. van der Kloot Meyburg te Voorburg, P. J. Meertens te Utrecht, mr. W. P. A. Smit, te Arnhem, dr. J. Starmans te Nuth, O. van Tussenbroek te Utrecht, D. J. van der Ven te Oosterbeek.

„In zijn openingsrede herinnerde de voorzitter er o.m. aan, hoe reeds op het eerste, in 1928 te Praag gehouden Internationaal Congres voor Volkskunst de noodzakelijkheid bleek, dat in de vertegenwoordigende landen tot het stichten van nationale comité's werd overgegaan, opdat deze aan de bestudeering en het behoud van de Volkskunst in ieder land een centrale leiding zouden kunnen geven en teneinde een gunstige samenwerking der onderscheidene natiën, ten getale van ruim 30, in een Internationale Commissie vereenigd, te bevorderen.

„Tot ondervoorzitter werd gekozen de heer *D. J. van der Ven* te Oosterbeek, tot secretaris-penningmeester de heer *mr. Piet Smit* te Arnhem.

„Blijkens mededeeling van den voorzitter werd tot nationaal afgevaardigde naar het congres te Antwerpen (Aug.—Sept. 1930) benoemd de algemeene voorzitter van het Nederlandsch Comité voor volkskunst, *prof. dr. Jos. Schrijnen* en benoemde de Nederlandsche regeering de heeren *prof. Schrijnen* en *Van Erven Dorens* tot haar officieele gedelegeerden.

„De verdere besprekingen in de vergadering waren gewijd aan de mededeelingen en demonstraties op het Congres te Antwerpen en de Internationale Tentoonstelling van Volkskunst, welke in 1934 te Bern zal worden tot stand gebracht. Door de leden van het comité, mej. dr. C. C. van de Graft en de heeren van Erven Dorens, D. J. van der Ven, en S. Dresden en voorts door mevr. dr. E. van der Ven—Oosterbeek werd medewerking aan het Antwerpsche Congres in uitzicht gesteld."

Wij kunnen hieraan nog toevoegen, dat door den Minister van Koloniën in overleg met den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië besloten is, om Nederlandsch-Indië op bovengenoemd Congres te doen vertegenwoordigen en dat tot officieele gedelegeerden der Regeering zijn benoemd de heeren: *P. A. J. Moojen, Raden Adipati Ario Soe-*

jono, Raden Mas Noto Soeroto en Mevrouw de Weduwe Jhr. *O. J. B. van Beresteyn-Tromp.*

Eerstgenoemde is met de leiding dezer delegatie belast. Daar dit Congres staat in het teeken van den dans, als uiting van volkskunst, zal op Zondagavond 31 dezer, door dit Comité namens de Indische Regeering, den Congresleden een moderne Javaansche dansavond (nieuwe uitbeelding) worden aangeboden, waar zoowel de kunst van *Raden Mas Jodjana* als van *Soeria Tirta* zal te bewonderen zijn.

Tentoonstelling van Waterverf-teekeningen door hedendaagsche Voor-Indische Kunstenaars.

Het Bestuur van het schilderkundig Genootschap *Pulchri Studio,* gevestigd L. Voorhout 19, te 's-Gravenhage, deed een goed werk met j.l. Zondag bovengenoemde tentoonstelling in zijn mooi verlichte, groote zaal te openen, met een inleidend woord van *Dr. James H. Cousins,* die deze werken gedurende zijn vijftienjarigen, vriendschappelijk-belangstellenden omgang met de Indische kunstenaars heeft verzameld om ze den Westerlingen te toonen. Deze fijn filisofisch aangelegde geleerde en dichter, legde er den nadruk op, dat hij geen handelaar in schilderijen is, doch dat deze schilderstukken — ongeveer een honderdtal — hem door de makers of de eigenaren voor dit doel zijn afgestaan en dat hij 't een voorrecht vindt in de gelegenheid te zijn, Britsch-Indië, dat in den laatsten tijd nogal eens van den slechten kant getoond wordt, hier nu van een der beste zijden te kunnen laten zien. Hij wees er op hoezeer de Indische kunstenaar zijn gave als heilig beschouwt, den goddelijken drang in zich voelt, om de uitingen van zijn talent ten beste te geven aan de geheele menschheid en hoe Prof. Havell in 't begin dezer eeuw de eerste is geweest, die op krachtdadige wijze met succes te velde is getrokken tegen de Westersche opvattingen bij het kunst-onderwijs in Britsch-Indië.

Talentvolle inboorlingen worden thans als kunstleeraar aangesteld en nationale schilderscholen, zoowel Hindoesche als Mohamedaansche, zijn er herrezen, zoodat van deze opleving het beste te verwachten valt.

L. W. schrijft in „Het Vaderland" van j.l. Zondag over deze tentoonstelling o.m.:

> „Welk een eenheid en tevens: welk een verscheidenheid valt te bewonderen in deze exquise kleine tentoonstelling! Eenheid in het zoo verinnerlijkt karakter, de nooit gedwongen, steeds als 't ware natuurlijk *gegroeide* symbolen, den adeldom van kleuren en lijnen. Welk een verscheidenheid van opvattingen: soms sterk neigend naar 't Westen, soms aansluitend bij de klassieke Hindoe-schilderkunst, soms verrassend nieuw en eigen.
>
> „Er is verschil in kwaliteit, er is een overtreffende trap, maar niets is minderwaardig, niets is banaal. Alles is verrassend van uiterlijk èn innerlijk kunnen, van een geestesbeschaving, die *diep* treft!
>
> „Er ligt een beminnelijkheid, een zeer zachte geaardheid en een fijnheid van geest in dit werk, welke karakteristiek is voor Engelsch-Indië. Nu eens zien we typisch Perzische motieven, dan weer wordt men aan Thibetaansche kunst herinnerd, maar de geestesbeschaving is ten slotte het bindendst element. Men kan uren doorbrengen met deze aquarels te bewonderen en wie het voorrecht heeft, daarbij Dr. Cousins tot gids te krijgen en hem de legenden en andere vertellingen, waaraan tal dezer werken hun ontstaan danken, te hooren vertolken, die geniet van deze tentoonstelling dubbel. Men ga haar vooral zien!"

En men trekke er dan tevens de leering uit: hoeveel nog op kunstgebied in Nederlandsch-Indië te doen valt.

Op de Britsch-Indische kunstacademie's, die ook voor vrouwen toegankelijk zijn, wordt onderwijs gegeven in alle inheemsche kunstvakken!

Er hangen op deze tentoonstelling ook een paar brocaat-weefsels, die in vorm en techniek herinneren aan Menangkabausche *adat-slendangs,* de siermotieven zijn echter anders, alsook de weefgrond, die gaasachtig is, doch, tegen den wand opgehangen, fluweelachtig aandoen. Ook een paar mooie koperwerkjes en een gekleurde tegel trekken de aandacht.

De tentoonstelling blijft *tot 30 dezer* geopend. Men haaste zich dus haar te gaan zien.

Het jongste Beeldhouwwerk van Iko.

In de lokalen van „Boeatan" Heulstraat 19, Den Haag, is thans een tentoonstelling van kleine beelden in hout en in steen van den bekenden Soendaneeschen kunstenaar, *Iko.*

De Raad van Beheer van Boeatan noodigde de pers tot bezichtiging uit.

Wij komen hierop terug.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Toekomst-mijmeringen.

In het *Soer. Hbl.* (14/7 „Econ. en soc. aangelegenheden") komt de heer *Smissaert* tot de slotsom, dat de cultureel bovenaanstaande landen in *Europa* — Nederland met zijn hoog geboorte-overschot uitgezonderd — maar zeer matig in zielental toenemen; de cultureel lagerstaande vermeerderen hun bevolkingscijfer. En Sovjet-Rusland staat aan de spits! In *Azië* ziet de schrijver een als het ware ongebreidelde nataliteit en tevens een geweldige mortaliteit; met, als uitkomst, eene gestadige, snelle vermeerdering van het zielental. In de *cultureele landen* doet zich de willekeurige geboorte-beperking veelvuldiger voor in maatschappelijk hooger staande bevolkingslagen, dan in de groep der economisch-zwaksten. Ook wordt veel meer dan voorheen het leven „gerekt" van hen, die bij gebrek aan bijzondere voorzieningen, waarschijnlijk een vroegen dood zouden sterven; allerlei sociale en philantropische bemoeiingen zijn er op gericht, om de „onvolwaardigen" voor ondergang te redden. Bij de cultureel hoogst staande landen is een geringen bevolkingsaanwas waar te nemen, en bij de lager gestelde een zeer sterken. Indien deze dubbele beweging niet wordt gestuit moet dan de menschheid zich niet voorbereiden op een toekomst, waarin de thans reeds zoo sterk sprekende numerieke meerderheid van minder over meer beschaafden zich tot een alleronrustbarendste wanverhouding zal ontwikkelen? Zal het einde wezen een overweldiging, een onder-den-voet-loopen door ongetelde woeste horden van de in aantal al te zeer geslonken volkeren van cultureel hoogstaande landen, welke door hare op de spits gedreven „beschaving" haar eigen graf hebben gedolven? Het gaat hier — zoo besluit de schrijver — om *levensvragen* voor ons menschelijk geslacht, om den ernst eener toekomst, bij welks gewicht alle belangrijkheden, van heden en morgen in het niet verzinken. Een ver van ons verwijderde toekomst en eene, welke wij, kinderen van dezen tijd als wij zijn, toch niet kunnen afwenden, omdat wij hierbij staan tegenover een noodlottigen kringloop der natuur, waar wij wel tegen in kunnen gaan, maar die zich wreekt, onherroepelijk en onverbiddelijk.

Het *Bat. Nwsbl.* schrijft over „Het verslag van de Simon-Commissie" (18 en 19/7) en „Het leven in Rusland" (19/7, Dr. B. Raptschinsky), het *Soer. Hbl.* over „Br.-Indië" (15/7, Jehaz-wallah), „Engeland" (15 en 16/7, Villanus), „Siam" (16/7), „Zweden" (18/7), „Frankrijk" (18/7, Hugo Reynst), „Italia" (19/7) en „Australië" (19/7, 5de bl. Ch. Boon), *De Sum. Post* over „Fransch Indo-China" (23/7, Dr. J. Lewin).

Belgen in Ned.-Indië.

In de emigratie van Zuid-Nederlanders naar Ned.-Oost-Indië onderkent *De Loc.* (15/7, blz. 18) twee perioden. De eerste in het begintijdperk onzer koloniale geschiedenis, toen de historie van Noord- en Zuid-Nederland nog dooreenliep en Zuid-Nederlandsche immigratie in Holland veel Vlaamsch bloed bracht; de tweede tijdens de na-Napoleontische vereeniging van beide landstreken, toen menig Vlaming in de tropen het gemeenschappelijk vaderland diende. In ± 1600 weken vele Zuid-Nederlanders naar Noord-Nederland uit en velen hunner namen deel aan de handelstochten naar Oost-Indië, maakten daar naam, zooals bijv. Plancius, De Moucheron, De le Maire, Usselincx, Van den Broecke en Carpentier. Direct handel drijven op Oost-Indië mochten de bewoners van het tegenwoordige België niet; het was hun verboden door een bepaling van 1598, waarbij Zuid-Nederland door Spanje was afgestaan aan Albertus en Isabella. Maar clandestien gebeurde het wel. In 1722 werd de Compagnie van Ostende opgericht, maar het verdrag van Weenen sprak in 1732 het doodvonnis uit over de Zuid-Nederlandsche onderneming. Na de hereeniging van Noord- en Zuid-Nederland in 1815 werkten de bewoners van beide rijksdeelen op het terrein buiten Europa samen. Vooral onder het militaire element in Oost-Indië waren de „Belgen" sterk vertegenwoordigd: De Bast, De Brabant, Du Bus, Cleerens, Van Geen, Goffinet, Holsman, Da Lahure, Sollewijn, Vermersch en vele anderen. Tijdens de Belgische omwenteling werd de Regeering te Batavia nooit ernstig tegengewerkt door de op Java toevende Belgen. Die laatsten werden zelfs bijna allen later Nederlanders! De laatste Minister van Koloniën vóór de afscheiding van België was een Zuid-Nederlander: Mr. P. L. J. Servais van Gobbelschroy. In 1821 werd een Belg benoemd tot Commissaris-Generaal van Ned.-Indië: Burggraaf L. P. J. du Bus de Gisignies. Elk oud-Indisch gast kent ambtshalve, door vriendschappelijke relaties of uit wandelingen over de begraafplaatsen in Indië de namen der vele oorspronkelijk Belgische families, welker leden thans allen Nederlanders zijn en van wie sommigen thans nog worden gerekend tot de „rijksbouwers": Paven, De Chauvigny de Blot, Fiévez de Malines, De Liser de Morsain, Spanoghe en anderen. Echte Indische namen thans, welke nog door zeer velen in Oost-Indië worden gedragen. Tegenwoordig is het aantal Belgen in onzen Archipel gering en ook de handelsbetrekkingen tusschen beide landen laten te wenschen over. Wie weet hoe aanzienlijk de export van bijv. de Luiksche industrieën naar China placht te zijn, verwondert zich daarover. En betreurt het.

Het *Bat. Nwsbl.* (24 en 31/5; 14, 21 en 28/6; 5, 12 en 19/7) publiceert de stamboomen van „De Indo-Europeesche families in Ned.-Indië"; het *Soer. Hbl.* vertelt van „Tijdens de Oost-Indische Compagnie" (14/12 t/m. 19/7, Dr. Godée Molsbergen).

De handel en de consulaire diensten.

Wederom bepleit de *Deli Crt.* (22/7) de instelling van een Nederlandschen consulairen dienst in *Ned.-Indië.* De Amerikaansche consulaire dienst bewijst den handel van zijn land, in het buitenland zoowel als in de Ver. Staten, onschatbare diensten en daaraan is het ongetwijfeld mede te danken, dat de buitenlandsche handel van Amerika, ondanks hooge loonen, zoo sterk is toegenomen.

Het *Soer. Hbl.* (18/7 „Alg. Commercieel Overzicht", *B)* acht consulaire ambtenaren *in Ned. Indië* totaal overbodig. Indië heeft een uitstekend Departement van L. H. en N., een Centraal Kantoor voor de Statistiek en op elke voorname handelsplaats Handelsvereenigingen; bovendien zijn hier tal van importhuizen gevestigd. Elk Hollandsch concern, dat zich voor Ned.-Indië interesseert, kan zonder eenige moeite alle vereischte inlichtingen krijgen. Of beter nog, het zende een capabel vertegenwoordiger uit voor een korte zakenreis, die zich ter plaatse omtrent alles kan orienteeren; de opgedane kennis zal meer waard blijken dan massa's consulaire rapporten, die als regel veel te laat uitkomen. Ieder belanghebbende dient tot op den dag bij te zijn. Men houdt in Engeland en Holland te veel vast aan oude tradities, wil niet beseffen, dat de toestanden, speciaal in Azië, zich geheel en al gewijzigd hebben; men schiet te kort in faciliteiten en wil zich niet spoedig genoeg aanpassen aan speciale markteischen, terwijl zulks in de huidige omstandigheden van een tot het uiterste opgevoerden handelsoorlog meer dan ooit een gebiedende eisch is, wil men niet verslagen worden. Het aantal tegenstanders is niet gering; de voornaamste zijn wel Japan, Duitschland en de V. S. In Engeland en Holland is men bizonder sociaal-ethisch aangelegd, doch in den internationalen handelsoorlog leggen die landen het absoluut af, wier kostprijzen te hoog zijn. Azië schrijdt ieder jaar voort op het pad der industrieele ontwikkeling. Is eenmaal de rust in Britsch-Indië en China teruggekeerd, dan zal beiden landen niets in den weg staan, het voorbeeld van Japan te volgen. De loonen zijn er buitengewoon laag, sociale lasten onbekend, afstanden ter voorziening van de markten gering.

Wij verwijzen naar de *Java-Bode* (16/7 „Schoolschriften en Regeering"), *De Sum. Post* (21/7 „Naar een Vereenigd Europa") en het *Soer. Hbl.* (17/7 „Douane-politiek"; 18/7 „Vuurwerkfabricage"; 19/7 „Soer. Weekoverzicht" en „Effecten").

Genève en wij.

Dr. E. van Raalte schrijft vanuit Genève aan het *Bat. Nwsbl.* (18/7), dat hij te Genève de opening van de Arbeidsconferentie heeft meegemaakt, de conferentie, die zich o.a. met *het vraagstuk van den gedwongen arbeid* heeft bezig te houden. Vlak voor de conferentie begon, woonde hij het Congres van de Internationale Unie van Volkenbondsvereenigingen bij. Ook daar ontbrak het niet aan belangstelling over het bovengenoemde onderwerp. Het is goed, dat Congressen en Conferenties niet alleen uit vergaderingen bestaan, maar dat men bovendien nog gelegenheid heeft eens ongedwongen met elkander te praten. Op den avond, waarop de Congressisten bij den Voorzitter van de Geneefsche Volkenbondsvereeniging in zijn villa te gast waren, stond de schrijver heel genoegelijk te praten met een van de Engelschen, die nauwe relaties met Britsche arbeiderskringen onderhoudt. Zoo onder het genot van een glas champagne merkte de Engelschman lachend op, dat hij het patent vond, wanneer men tot afschaffing van den gedwongen

arbeid zou overgaan, want dan zouden zijn landgenooten niet langer last hebben van de *concurrentie, die Ned.-Indië hen aandoet*. Dank zij het feit, dat u daar ginds gedwongen arbeid hebt — zoo zeide hij — weet gij *zeer goedkoop rubber te produceeren*, want gij beschikt daarvoor immers over *gratis-arbeidskrachten*. De Brit was heel verbaasd, toen hem uitgelegd werd, dat hij blijkbaar omtrent den gedwongen arbeid in Ned.-Indië niets afwist. Opnieuw laat dit geval zien, hoe er van onzen kant niet genoeg gedaan kan worden, om voortdurend aandacht en moeite te wijden aan het verbreiden van kennis omtrent Ned.-Indië.

Wij vestigen de aandacht op *De Loc.* (14 en 17/7 „De 14de Intern. Arbeidsconferentie te Genève", Jhr. mr. B. de Jong van Beek en Donk; blz. 35 „De Volkenbondsunie"; blz. 33 „Putten"), het *Bat. Nwsbl.* (21/7 „Onzuiver") en de *Deli Crt.* (26/7 „Ver. St. en Poenale Sanctie", Mr. D. J. Hulshoff Pol).

De bevolkingstheecultuur op Java.

Het *Bat. Nwsbl.* (22/7) ontleent aan het Jaarverslag van de „Soekaboemische" e. e. a. betreffende het aandeel der Inlandsche theetuinbezitters in de totale Java-Thee productie. In 1928 was de gemiddelde opbrengst van opkooptuinen 593 K.G. per H.A. en der ondernemingstuinen 561 K.G. De kampongtuinen namen in 1928 een oppervlakte in van 35 pct. van het geheele Java-Thee areaal. Het onderhoud der aanplantingen van de ondernemingen, gepaard aan een betere snoei- en plukmethode, heeft slechts in zeer beperkte mate toepassing gevonden bij de Inlandsche theetuinbezitters. Eene vermindering van het areaal der Inlandsche theeplanters is allerminst te verwachten; eerder het tegendeel. Voor Europeesche ondernemers zijn bijna geen theegronden meer op Java te krijgen; de Inlandsche millioenen-bevolking heeft echter nog veel eigen terreinen, geschikt voor de cultuur van thee. De overproductie van thee en de daarop gevolgde inzinking der prijzen wordt veelal geweten aan het groote aanbod van tweede soorten en slechte kampongthee. Het tegenwoordige prijsniveau is van dien aard, dat het grootste deel der theeondernemingen haar product beneden kostprijs moet verkoopen. De kostprijs beweegt zich veelal tusschen 40 en 60 cents per pond. De z.g. „*opkoopfabrieken*" kunnen het bereide product afgeven tegen 30 à 35 cts per pond. De thee van mindere kwaliteit vindt grif afname, juist omdat ze zoo heel veel goedkooper is. De thee-consumptie op Java is op minstens 5 millioen K.G. te taxeeren, d. i. 16 pct. van de totale Java-productie. Thans wordt het propaganda-werk krachtig ter hand genomen. Wanneer dit ten gevolge heeft, dat de Inlander meer thee gaat gebruiken, beteekent zulks allereerst een ruimere afvloeiing van de mindere kwaliteiten, dus eene verlichting van de totaal-productie, met veel meer dan 10 pct. De Inlander zal echter geen thee gaan drinken van 60 cts. of hooger per pond. Stellig is er niet veel succes te wachten van het wachtwoord: „Geen tweede soorten meer en betere kwaliteit van de gewone merken". Althans wat betreft het eerste gedeelte. Daarentegen wel van het stimuleeren der consumptie. De vraag is gewettigd of de Europeesche theecultuur bedreigd wordt, evenals met de rubber het geval is. Het instellen van een „theekeur", door velen gepropageerd, kan blijken een tweesnijdend zwaard te zijn. Want tenslotte moet een „keur" alle partijen gelijkelijk beschermen.

Onderwerpen betreffende de cultures vinden wij voorts in het *Soer. Hbl.* (15/7 „De Suiker-industrie op Formosa" en „Uit den Oosthoek", salarisvermindering; 16/7 „De emigratie uit Java"; 19/7 „De moord op Poerwodadi", op Bellink), de *Deli Crt.* (21/7 „De Indische Arbeidsregeling", Mr. dr. A. Goote; 22 en 23/7 „De Regeering en de rubberrestrictie"), *De Loc.* (15/7, blz. 18 „Suiker-zaken"; blz. 34 „Moord op Poerwodadi"; 17/7, blz. 3 „Javanen-kolonisatie op Sumatra"), het *Bat. Nwsbl.* (22/7 „De nieuwe Plantersbond") en *De Sum. Post* (21/7 „Om een getuigschrift").

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

In verband met het tweede Inlandsch bestuurscongres worden in de *Fadjar Asia* van 13 Juni eenige beschouwingen gegeven over het bestuursstelsel in Indië. Schrijver wijst op twee groote gebreken in het stelsel, het dualisme en de centralisatie. De Inlandsche bestuusambtenaren begrijpen in den regel als zonen van het land de nooden en behoeften van het volk, maar zijn in de uitoefening van hun dienst zeer gebonden aan knellende voorschriften en bevelen van den Europeeschen bestuursman. Het ontbreken van een rechtspositie en een goed geregelde verhouding tot het Europ. B. B. maakt het den prijaji's al bizonder moeilijk om hun goeden wil t. a. v. de bevolking in daden om te zetten. Een ander bezwaar tegen het huidige bestuursstelsel betreft de ophooping van niet zelden geheel uiteenloopende werkzaamheden voor de prijaji's, waardoor een intensieve bestuursvoering totaal onmogelijk wordt. Schrijver beveelt bedoelde vraagstukken ter ernstige bestudeering aan.

De *Revue Politik* van 14 Juni acht, hoewel zij moet toegeven dat de Volksraad nog geen parlement is en het lichaam wel voor, maar niet uit het volk is samengesteld, het toch wenschelijk dat ook daar nationalisten in den waren zin des woords zitting nemen. Daar kan nog wat voor de bevolking worden gedaan. Kritiek wordt uitgeoefend op het Volksraadskiesstelsel t. a. v. de inheemsche bevolkingsgroep, die ter zake in kieskringen wordt verdeeld, waardoor aan de Indonesische eenheidsgedachte afbreuk wordt gedaan. De Indonesiërs die in den Volksraad zitting hebben, dienen in het oog te houden dat zij daar niet een bepaald gewest, een bepaalde streek vertegenwoordigen, maar voor de belangen van geheel Indonesië hebben te strijden. Alle coöperators moeten solidair georganiseerd zijn in een krachtige, goed gedisciplineerde nationale partij. Met betrekking tot de practische opvoeding van het volk wordt een verkiezingsactie ter verovering van de zetels in de autonome lichamen noodig geacht. Een onwankelbaar vertrouwen in de onoverwinnelijkheid van het nationalistisch streven zij de grondslag van bedoelde actie. Met een variant op een bekend gezegde roept het blad ten slotte den coöperators toe: „Coöperators aller eilanden van den Archipel, vereenigt u!"

In de *Persatoean Indonesia* van 10 Juni wordt er de aandacht op gevestigd dat de gekleurde rassen geheel of gedeeltelijk door de blanke rassen worden overheerscht. Door het verkeer met het blanke ras hebben de gekleurde rassen hun standpunt voor de toekomst leeren bepalen, zijn zij er achter gekomen welke maatregelen het blanke ras heeft aangewend om zijn belangen te verdedigen. Toen hun belangen, die in hoofdzaak in de gekleurde werelddeelen liggen, bedreigd werden, hebben de blanke menschen op de hulp en trouw van het gekleurde ras gerekend en hebben zij verschillende beloften gedaan. Doch al die schoone beloften zijn tot nu te niet nagekomen, met het gevolg dat het gekleurde ras geen vertrouwen meer stelt in het blanke bevolkingsdeel. Zelfs de meest links georiënteerde groep der blanke menschen heeft duidelijk laten zien dat zij toch zuiver blank is. Mac Donald met zijn socialistische regeering heeft een andere richting genomen in Indië en Egypte dan hem aan zijn koloniaal program hebben herinnerd. Breedvoerig wordt dan over de vrijheidsbeweging in de afzonderlijke landen in Azië en Afrika verteld, de P. P. P. K. I. in Indonesia en de vraag wordt gesteld of het eenheidsfront dat Europa heeft gevormd, opgewassen is tegen het Aziatische eenheidsfront. Er zal geen vrede heerschen zoolang deze wereld wordt beïnvloed door het Westen, dat niet het karakter draagt van menschelijkheid en broederschap of gelijkheid van alle rassen.

Naar aanleiding van het bericht uit Soerabaja over de belangrijke som door de nationale pasar malem aldaar opgebracht en de gift van *f* 30.000 door een Indonesiër die onbekend wenscht te blijven, geschonken voor de oprichting van een nationaal gebouw, zegt de redactie van de *Bintang Timoer* van 12 Juni dat dit een verblijdend nieuws is. Ten eerste heeft dit product van nationalen arbeid, de pasar malem, opvoedende waarde, zoo heel anders dan de dobbel-pasar malems; tweedens heeft het beteekenis doordat nu voor het eerst gehoord wordt van een zoo groote gift van een Indonesiër ten bate van het nationale werk. Het is wel niet zooveel als men in Amerika geeft, doch hier zijn geen milliardairs.

In verband met het voorgaande haalt de redactie een bericht aan, hoe een wedana niet tot een Europeesche kapperszaak werd toegelaten omdat hij een hoofddoek droeg en een Europeesche bedelaar wel. Men richte daarom eigen, Indonesische, kapperszaken op, die net zoo netjes en hygiënisch zijn ingericht als de Europeesche. En ook b.v. hotels die niet onderdoen voor de Europeesche, opdat Inheemschen als de te Batavia vertoevende Volksraadsleden e.a. niet in Europeesche hotels behoeven te trekken.

Uit verschillende berichten ter zake concludeert de *Bintang Timoer* (13 Juni) dat de P. N. I. (Partai Nasional Indonesia) niet is of zal worden ontbonden, doch dat slechts verschillende wegen overwogen worden opdat die volksbeweging ongestoord verder zal kunnen gaan en het doel bereikt zal kunnen worden.

Elk gezond denkend mensch, zegt schrijver, zal het streven van de P. N. I.-leiders, die den toestand beseffen en het beste overwegen voor de beweging zonder koppig vast te houden aan bepaalde stellingen, toejuichen. De red. wijst er verder op hoe het Alg. Ind. Dagblad nu al, voordat er iets positiefs gedaan of bekend is, met een waarschuwing gekomen is tegen „een volkspartij met dezelfde allures als de P. N. I., doch met een anderen naam.... tenzij de Regeering er tijdig een stokje voor steekt". Zij begrijpt niet dat het blad nog niet wijzer is geworden sedert het opkomen van „Insulinde", N. I. P., P. K. I. en P. N. I. Uit alles blijkt toch duidelijk dat de volksbeweging, in welke gedaante ook, er *moet* wezen? En als dat zoo is, is het immers een plicht van de samenleving om er een goede plaats voor in te ruimen op den goeden weg!

De *Bintang Borneo* van 5/6 Juni ontvouwt zijn ideeën omtrent de middelen waardoor naar zijn meening verbetering is te brengen in den economischen toestand der bevolking van Borneo. Uitgaande van het feit dat de landskinderen een uitgesproken voorliefde hebben voor den landbouw, acht het blad het wenschelijk de verbetering in die richting te zoeken. Gewaagd wordt van de loffelijke pogingen indertijd van den Landbouwvoorlichtingsdienst onder leiding van den heer de Vries om door propaganda, het organiseeren van tentoonstellingen enz. de bevolking een goed inzicht te geven van een productieve werkmethode. Door gebrek aan medewerking van de landbouwers echter hebben die pogingen weinig resultaat opgeleverd. In verband daarmee stelt het blad voor, uitgezochte stukken grond door de L. V. D. pasklaar te doen maken voor een bewerking en ze dan aan de landbouwers te verkoopen. De door het blad met deze lieden terzake gevoerde besprekingen wezen er op dat er van hunne zijde een groote vraag naar dergelijke gronden zal bestaan.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redactie van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

De nieuwe plantersbond op komst in West-Java aangekondigd in nr. 1 van 5 Juli schijnt, blijkens het artikel in nr. 2 van 12 Juli, voldoende belangstelling te ondervinden. „Het daghet in West-Java" luidt het vervolgartikel. — Een belager onzer Kapok- en Vruchtboomen, door H. van Meurs (is de bastaard-honingvogel, die Van Heurn de schadelijkste vogel van Java en misschien zelfs van geheel Indië noemt). — Borneo-orchideeën, die goede snijbloemen geven (het geslacht Calanthe). — De bestrijding van de wasmot (Galleria melonella. L.) op Java in kasten van Apis indica. F. door dr. C. J. H. Franssen—Boorzuur tegen de topziekte van de tabak, door dr. J. Kuyper.

De Christelijke Onderwijzer

In nr. 17 van 20 Aug. lezen wij ee klacht van M. F. Narain 3de rangsonderwijzer gezinshoofd met vele vierderangs jaren: Onrecht in Suriname, waarin hij aantoont, hoe door de salarisregeling van 1 Januari 1925, waarbij de vierderangs jaren (een tevoren verkregen recht) niet voor regelmatige verhoogingen meetellen, hij en een tiental collega's, huisvaders, op schromelijke wijze zijn benadeeld.

De Economist.

In het Juli-Aug.-nummer wijdt prof. mr. Anton van Gijn een uitvoerige-bespreking aan het jaarverslag van de Surinaamsche Bank over 1929, voornamelijk aan de intrekking door de regeering van het zilver-uitvoerverbod. De schrijver zou gaarne in een volgend verslag of bij een eerder voorkomende gelegenheid door de Hoofddirectie iets

meer zien medegedeeld omtrent haar politiek inzake het benutten van het maatschappelijk kapitaal tot behoud of herwinning van voldoende liquiditeit.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Uit Afl. 7 van Juli: Febris Undalaus (Malta-koorts) in Ned.-Indië, door E. Rodenwaldt en A. J. Cohen. — Oriënteerende onderzoekingen van Salmonella's, geïsoleerd uit de ontlasting van lijders aan acute gastro-enterites, door dr. W. G. Bosch. — Over het voorkomen van Bacillen der Salmonella- en Dysenterie-groep bij gezonde ter slacht gevoerde buffels, door J. W. Wolff. — Aktuelle Fragen aus dem Gebiet des angeborenen Syphilis, door E. Hoffmann. — Het intermitteerend moeras van Rangas, door dr. L. Kaiser. — Aanvulling op het artikel van De Rook en Soesilo over Anopheles papuae, door dr. R. Soesilo. — Een besnijdenis-apparaat voor den Doekoen, door M. Ashari. — Ostitis fibrosa cystica Generalisata (Recklinghausen), door dr. J. H. Bolhuis.

De Indische Mercuur

Nr. 34 van 20 Aug.: Beschouwingen omtrent de taak der proefstations in Nederlandsch-Indië, door G. van Iterson Jr. (naar aanleiding van het artikel van dr. J. Kuyper in de Ind. Mercuur van 18 en 25 Juni onder het bovenstaand hoofd, welk artikel voor het grootste deel een bespreking vormt van een nota, die hij (de heer Van Itterson) als voorzitter van het Algemeen Landbouwsyndicaat schreef, afgedrukt in de Bergcultures van 20 Juli 1929) — Overzicht van Tapiocawortelenmeel over het jaar 1929.

De Indische Verlofganger

In nr. 51 van 25 Juli haalden wij in ons vorig overzicht een ingezonden stuk aan van D. Adema Rodenhuis over dualisme in enkele nationale aangelegenheden. De schrijver beklaagde zich over het gebruik van Weltevreden inplaats van het Ned. hist. Batavia. Een ander punt dat hij aanroerde, was de naam *Nederlandsch-Indië*, waarvoor men ook leest Oost-Indië, Insulinde, Indonesië. Wat moet het zijn?

Wij herinneren aan een rondschrijven van den eersten gouvernements-secretaris van 1927 waarin deze schrijft: „Het heeft de aandacht van den landvoogd getrokken, dat in regeerings-publicaties vaak nog gesproken wordt van Nederlandsch Oost-Indië. Waar in de Grondwet gesproken wordt van Nederlandsch-Indië en het den landvoogd gewenscht voorkomt om in regeerings-publicaties steeds de terminologie der Grondwet te volgen, wordt aan de verschillende gezaghebbenden verzocht, er voortaan op te willen toezien, dat zulks niet meer voorkomt". Bij de behandeling van de Koloniale paragraaf in de Grondwet bij de wijziging van 1922 heeft de naam van het Aziatisch deel van „het Rijk" ook omstandige bespreking gevonden. De naam Indonesië is geopperd en verworpen. Men heeft het adjectief „Nederlandsch" willen weglaten. Maar Nederlandsch-Indië is het gebleven. Nederlandsch-Indië sinds de wijziging van de Grondwet, uitgewerkt in de Staatsregeling van 1925, officieel niet meer „Kolonie". Men kan dan vragen: is onze West dan niet onder de algemeene benaming Nederlandsch-Indië begrepen? Neen, Nederlandsch-Indië is geen verzamelbegrip als „De Insulinde". Het omvat de Oost alleen. Officieel is er geen West-Indië, maar is er een Suriname, en is er een Curaçao. Zoo luidt dan ook de titel van het z.g. Koloniaal Verslag: „Verslag van bestuur en staat van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao".

De Indische Post

Van 12 Juli, nr. 28: Koloniale propaganda van Moskou: Het artikel eindigt met de woorden:

„Er bestaat dus nog in Nederlandsch-Indië een wijd vertakte communistische organisatie. De heer Manoeilsky, chef van de koloniale afdeeling van de Komintern, heeft het met nadruk verklaard. En die verklaring moet dateeren, gezien de arbeidsperiode van den heer Besedowsky te Parijs, van na November 1926, de maand van den mislukten opstand op Java.

Rusteloos wordt er verder gewerkt.

En rusteloos zal daarom de Nederlandsch Indische regeering zich in verweer moeten stellen en houden.

De heer Besedowsky heeft met zijn publicatie geen dienst bewezen aan hen, die propageeren voor het opheffen van Boven Digoel, voor het prijs geven van de exorbitante rechten, voor hen, die de razzia op den Oudejaarsdag een slag in de lucht hebben genoemd, en een gevaarlijken slag, omdat er niet direct belasting materiaal is gevonden.

Moskou is er voortdurend op uit een gevaarlijke sfeer te scheppen, die noodig is om een opstand te kunnen voorbereiden. En een regeering, die de bedreiging ziet, heeft tot taak aan die sfeer een eind te maken. Ook al krijgt zij daardoor niet zulk materiaal in handen, dat zij den strafrechter in het geding betrekken kan.

Het getuigt van wijs beleid uit een huis, dat kans heeft in brand gestoken te worden, al het brandbare materiaal te verwijderen."

Korte berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel

Nr. 27 van 4 Juli: De pepersituatie in Ned.-Indië gedurende de laatste jaren een der oudste cultuurgewassen, reeds vóór de komst der Portugeezen, waarvan in de 17de en 18de eeuw Bantam het centrum was. Men vindt de pepercultuur heden nog voornamelijk in dezelfde gewesten als ten tijde der Oost-Indische Compagnie. De Amsterdamsche pepermarkt blijkt, vergeleken met vóór den oorlog, veel van haar belangrijkheid verloren te hebben. De voornaamste pepermarkt blijft nog steeds Londen, waar ook Ned. Ind. peper meestentijds het gunstigst kan worden verkocht. De uitvoer der buitengewesten wordt behandeld in nr. 28 van 11 Juli.

Locale Belangen

Afl. 13 van 1 Juli: De medebestuurstaak van de zelfstandige Gemeenschappen, door Van Hasselt. — Theorie en Praktijk des Stadsgemeente. — Financiën, door C. Kraayenbrink.

De Nieuwe Rotterdamsche Courant.

In de Avondbladen van 15, 16 en 18 Aug. worden zeer belangrijke artikelen gewijd aan de a.s. bestuurswisseling op den Buitenzorgschen troon, getiteld: De aflossing der wacht te Buitenzorg, Problemen der nieuwe landvoogdij en Landvoogdij 1931—1936.

Drieërlei geloof moet den man bezielen, die het aandurft in dezen tijd de leiding te aanvaarden in Nederlandsch-Indië, dat elk oogenblik weder aan de vlagen van den storm over Azië zou kunnen worden blootgesteld: Geloof in Indië's toekomst, Geloof in Nederlands taak in Indië en Geloof in zich zelf.

Ons Zeewezen

van 15 Aug.: Soerabaia-Zeehaven, door H. Craandijk (met fraaie afbeeldingen wordt de geschiedenis verhaald van deze belangrijke haven in het verleden en het heden). — Marinejacht, een schets door J. H. C. van een jacht, 20 jaar geleden op Z.-Nieuw-Guinea.

Politiek Economisch Weekblad

van 20 Aug. nr. 47: Eenheid van koloniaal beleid, door prof. mr. J. de Louter (die diep geroerd is over den gang van zaken in Ned.-Indië en met bekommering de langzaam voortschrijdende tweespalt gadeslaat tusschen Regeering en geregeerden, tusschen Europeesche en Inlandsche ingezetenen). — De bouw van het Koninkrijk der Nederlanden naar stellig recht, door prof. mr. J. A. Nederburgh IV. — De Koninklijke Paketvaart-Maatschappij. Haar nieuwe overeenkomst met het Gouvernement van Ned.-Indië, door M. A. J. Kelling. — Het Katholiek Congres over het Koloniale Vraagstuk, door R. Poentianak, door prof. C. Spat. — Indische Schimmen. IX (slot). De generaal.

Spoor- en Tramwegen

19 Aug. nr. 4: Electrische Installatie van het nieuwe Station en Emplacement Batavia, door H. H. Fronczek (het station is enkele maanden geleden in bedrijf gesteld).

Tectona

van Juli: bevat verschillende bijdragen over wildhoutbosschen, alle voordrachten gehouden op de vergadering der boschbeheerders in den dienst der wildhoutbosschen in Java en Madoera op 19 en 20 Maart 1930 te Wonosobo. Ir. J. H. De Haan behandelt: De inrichting der wildhoutbosschen. — — Th. Altona: Contractsculturen volgens het Komplangan-systeem. Daaronder verstaat men een bepaald cultuurcomplex ingedeeld in blokken van nagenoeg gelijke oppervlakte, die achtereenvolgens in de komende jaren zullen worden beplant. Van die blokken kiest men het vruchtbaarste, het minst hebbende uit. Dit is dan de z.g. komplangan, letterlijk beteekenende: leeg terrein Ir. A. C. Bakhoven: Vul- drijf- en dekkingshout in wildboschbergculturen, in te brengen houtsoorten voor blijvend onderstand en ondergroei. — Ir. F. J. Appelman: Wildbescherming. Er bestaat een jachtordonnantie van 1924. De schrijver bepleit ter bescherming der fauna: (1)uitvaardiging van uitvoerverboden. (2) Het sluiten van de jacht. (3) Jachtverpachting. (4) Het vormen van reservaten.

BOEKENSCHOUW.

Somatical Investigation of the Javanese, 1929, door dr. D. J. H. Nyèssen.

Verslagen Jan.-Dec. uitgebracht voor het Comité voor Wetenschappelijk onderzoek, Uitgeg. door het Anthropological Laboratory of Java.

Indische Bergcultuurondernemingen voornamelijk in Zuid-Sumatra. Gegevens en beschouwingen door Th. G. E. Hoedt (proefschrift bij de promotie op 26 Juni 1930 als doctor in de landbouwkunde).

Koloniaal Tooneel: De Gewestbeheerder. De blanke bruid. Met Verlof. Tropenavond. Ras, door Frans Demers. Inleiding door Lode Monteyne, Antwerpen bij Jos. Janssens. 15 frank.

Errata. In het vorig overzicht viel de naam weg van den schrijver van *Malarial Nephritis.* Deze is George Giglioli.

Suriname

Wij deelden eenigen tijd geleden mede, dat de Minister van Koloniën bij de Tweede Kamer een wetsontwerp heeft ingediend tot wijziging en verhooging van het XIe hoofdstuk der Rijksbegrooting voor 1930. Een der nieuwe artikelen, ad f 100.000.— betreft de kosten verbonden aan de uitzending van een expeditie om in overleg met de vertegenwoordigers van de Braziliaansche Republiek de Zuidgrens van Suriname af te bakenen.

In de toelichting verklaarde de Minister dat nauwkeurige raming van het benoodigde bedrag en den benoodigden tijd niet te geven is.

Het op 12 Augustus vastgestelde Voorloopig Verslag der Tweede Kamer luidde: „Vele leden juichten het voorstel toe, dat thans in overleg met de Braziliaansche Regeering zal worden overgegaan tot vaststelling van de grens tusschen dit land en Suriname.

Men sprak voorts de hoop uit, dat het met de Britsche en de Fransche Regeeringen geopende overleg thans ook spoedig zou leiden tot vaststelling van de grenzen tusschen Suriname en de Britsche en Fransche gebieden en aldus aan de befaamde grenskwesties van Suriname een einde zal worden gemaakt.

Gevraagd werd of het reeds een punt van overweging heeft uitgemaakt, de vanwege Nederland uit te zenden expeditie voor haar arbeid ook gebruik te doen maken van vliegtuigen."

Nu moet de Memorie van Antwoord komen, daarna de openbare behandeling en dan moet het wetsontwerp de verschillende stadia in de Eerste Kamer doorloopen. Het kan dus nog een poosje duren vóór de expeditie vertrekt. En de Brazilianen zijn reeds langer dan een jaar aan het werk in het grensgebied. De expeditie uit Britsch Guiana is ook reeds eenige maanden onderweg. Wij komen dus wel erg achteraan. Hoe het met de Fransche expeditie staat weten wij niet.

Zeer terecht hoopt de Tweede Kamer, dat de grenskwesties van Suriname met Britsch- en Fransch Guiana spoedig opgelost zullen worden. De respectieve drielandenpunten moeten toch vastgesteld zijn, vóór men kan weten hoe lang de lijn zal zijn, die onze expeditie te zamen met de Braziliaansche zal hebben af te bakenen.

***

Een inzender in *„De West"* van 25 Juli heeft het over den „Pommeroseboom en de lepra". Of de vrucht, waarvan vooral kinderen veel houden, schadelijk is, weet hij niet. „Maar volgens bekomen inlichtingen van inlanders van groote ervaring, is het sap van den Pommeroseboom allesbehalve onschuldig. Wanneer het sap in aanraking komt met de huid, veroorzaakt het vlekken, zooals voorkomt bij lepra en volgens ouderen van dagen is het eind bijna altijd dat werkelijk lepra ontstaat".

De wetenschappelijke naam van dezen boom is *Eugenia Jambos L.* (Syn. *Jambosa vulgaris* D. C.). Fam. Myrtaceae. Onder den eersten naam wordt hij beschreven in de „Encycl. v. Nederl. West-Indië", waar men deze aanteekening vindt: „In Suriname heerscht (of heerschte) de meening dat het eten der vrucht lepra veroorzaakt". De inzender weet niet of de vrucht schadelijk is. Het sap van den boom zou het hem doen.

Het zal den schrijver meer moeite kosten dan hij meent om aan te toonen dat de vlekken, die het sap op de huid veroorzaakt, overgaan in lepravlekken.

***

In ons nummer van 17 Juli vestigden wij er de aandacht op, dat in een artikel in het blad *„Suriname"* van 20 Mei „idiosyncrasie" als synoniem wordt beschouwd met het veel meer omvattende begrip „treef", een oud volksgeloof.

In „De Emancipatie Courant" van 1 Juli vinden wij nu een artikel van den heer G. I. May *„Polikliniekschool, treef en lepra"*, waaruit duidelijk blijkt dat de begrippen „idiosyncrasie" en „treef" niet behoorlijk uit elkaar worden gehouden. Idiosyncrasie, overgevoeligheid, voor bepaalde spijzen, dranken, geneesmiddelen, enz. komt over de geheele wereld voor. Men weet bij ervaring waarvoor men overgevoelig is en men weet ook dat men geen lepra krijgt als men zijn idiosyncrasie niet in acht neemt. Treef daarentegen is een uit Afrika geïmporteerd volksgeloof. Het geloof dat men door zijn treef te eten lepra krijgt en deze ziekte alleen daardoor krijgt, is specifiek Surinaamsch.

***

Welke eigenaardige toestanden in Suriname nog heerschen, moge blijken uit de volgende alinea, die wij lichten uit een ingezonden stuk in „De West" van 18 Juli, handelende over te Paramaribo wonende districtsonderwijzers:

.....„Weet de inspecteur niet, dat om b.v. de school op Duisburg te bereiken, de onderwijzers op zekere hoogte gekomen, schoenen en kousen moeten uittrekken en een afstand van ongeveer honderd meters blootvoets afleggen, waarbij zij tot over de enkels in de modder zakken? De voor de gezondheid zeer nadeelige gevolgen hiervan zijn dan ook niet uitgebleven."

Zijn er ook onderwijzeressen aan deze school verbonden, en bestaat er badgelegenheid?

***

Onder het hoofd *„Amerikaansche tropische houtsoorten"* schrijft de N. R. Ct. van 18 Aug. Av.bl. C.:

„Het hoofd van de Forest Service van het United States Department of Agriculture, majoor R. Y. Stuart, zal een gedetailleerd rapport uitbrengen op de eerste Inter-Amerikaansche Conferentie op landbouwkundig gebied, voor de afdeeling boschbouw en veeteelt. Deze conferentie zal in September in Washington bijeen komen. Majoor Stuart is van meening, dat hout en andere boschproducten belangrijke internationale handelsproducten zijn, waarbij vraag en aanbod niet beperkt blijven tot de nationale grenzen. De boschbouwkundige dienst is een belangrijk lichaam om den voorraad boschproducten te bepalen, die als basis dienst kan doen om aan het totale verbruik tegemoet te komen. Wat waar is voor de Vereenigde Staten, geldt evenzeer voor de Amerikaansche landen, die de factoren moeten kennen, die hun eigen voorraden en behoeften bepalen, om daardoor een gezonden boschbouw te kunnen ontwikkelen, waarbij rekening wordt gehouden met den langen „omloop" en een nuttige exploitatie van de beboschte terreinen.

Behalve majoor Stuart zal ook Arthur Koehler van het Forest Products Laboratory in Madison, Wisconsin, een lezing houden over tropische houtsoorten, daar het in de bedoeling ligt de tropische Amerikaansche bosschen te keuren op de verschillende houtsoorten."

***

Een telegram uit Londen in *„De Telegraaf"* van 22 Aug. 2e ochtendblad:

„Londen, 21 Aug. — De door de Britsche regeering gesubsidieerde vliegdienst naar West-Indië van de Atlantic Airway, zal naar verwacht wordt in den vroegen zomer van het volgende jaar aanvangen. De basis van den dienst zal op Trinidad gevestigd zijn, vanwaar geregelde verbindingen zullen worden onderhouden met Britsch Guiana, Barbados, Curaçao en Venezuela. De dienst via Cuba—Venezuela zal tweemaal per week in beide richtingen plaats vinden en zich tot de volgende route bepalen: Trinidad, La Guaira (Venezuela), Cua, Aruba en Maracaibo (Venezuela).

Voor den dienst zullen vliegbooten worden gebruikt, plaats biedende voor zes passagiers. Zooals bekend heeft ook de Amerikaansche maatschappij United States Airlines de mogelijkheid van een dienst in de Carabische Zee in studie genomen voor de verbinding met Rio de Janeiro en Buenos Aires. De Britsche dienst zal dan aan dezen dienst aansluiten."

***

Naar hetzelfde blad uit Parijs verneemt, is met medewerking van een der grootste Fransche bankinstellingen, de Overzeesch Hardhout Import Maatschappij te Rotterdam in staat gesteld, de houtexploitatie in Suriname op groote schaal ter hand te nemen.

***

In Suriname en aan de philatelistenloketten hier te lande zullen binnenkort luchtpostzegels verkrijgbaar worden gesteld naar ontwerp van A. v. d. Vossen, te Overveen, uitgevoerd in plaatdruk (staalgravure) door de firma Joh. Enschedé en Zonen te Haarlem.

Hoogste waarde f 1.50, bruine kleur.

Curaçao

Waar blijft het antwoord?

Einde April stelde het kamerlid IJzerman den minister van Koloniën eenige vragen over de onteigening van Rooi Canarie en over de houding, door het gouvernement aangenomen tegenover de vreemdelingen. Voor zoover wij hebben kunnen nagaan, zijn alleen een tweetal der laatste vragen beantwoord einde Mei, maar blijven er nog heel wat vragen over beide onderwerpen over, die de regeering tot nu toe onbeantwoord heeft gelaten.

Protestantsche kerken in Curaçao.

In de vergadering der synode van de Hervormde kerk is het verslag besproken van de Commissie voor de Protestantsche kerken in Nederlandsch Oost- en West-Indië. Omtrent de V. P. G. op Curaçao wordt, over 1928, gezegd: er zijn 84 catechisanten, 17 werden als lidmaat aangenomen, 45 kinderen werden gedoopt, 26 huwelijken kerkelijk bevestigd; de Zondagschool bloeide weer op: 59 leerlingen.

Verder ontleenen wij aan het persverslag der synodale vergadering:

„Met de West had de commissie nogal drukke correspondentie. Een herziening van het Reglement door een kerkeraad op Curaçao is bijna definitief in orde gekomen. Ook werd weer aangedrongen op gelijkstelling der positie van den predikant en den bisschop ten aanzien van het Gouvernement. Zeer verblijdend

was het verzoek uit Curaçao of niet een afzonderlijke predikantsplaats hier kon komen, voornamelijk ten behoeve der vele employé's in „Emmastad" wonende, die in grooten getale het verzoekschrift hadden geteekend. Deze zaak is nog niet beslist.

Evenzoo was veel te overleggen door eenige moeilijkheden tusschen kerkeraad en voorganger op Aruba, waarvan de uitslag nog niet geheel kan worden medegedeeld. Wel is voor de vacature op Aruba een aanbeveling ingediend. Door deze vacature op Aruba kwam de heer v. Essen vrij voor Bonaire. Ook over St. Martin liep eenige, correspondentie. Het behoud van het Protestantisme en mede van de Hollandsche taal op deze eilandjes is sterk afhankelijk van de verzorging der gemeenteleden door een Hollandschen voorganger.

Des gouverneurs antwoord.

Aan het verlangen van den Kolonialen raad, om, vóór de gelden te „voteeren", te vernemen, waarvoor deze zullen moeten dienen, zulks door overlegging van plannen, zal niet worden voldaan. De gouverneur geeft een nadere groepeering der cijfers, deelt hier en daar iets naders mee, maar zegt ook, dat eenige plannen eerst zullen worden vastgesteld, wanneer de raad de gelden heeft toegestaan. Dat is de omgekeerde wereld, zal waarschijnlijk de raad denken, misschien ook zeggen, maar des gouverneurs zin zal zij wel doen met een beroep op de toezegging, dat, „voor zoover de plannen er zich voor leenen", nader overleg dienaangaande met den raad zal kunnen plaats vinden. Dat nader overleg zal dan wel niet veel uithalen. Tegenover een beroep erop, dat de plannen zich er niet voor leenen, zal de raad niets kunnen reclameeren, en, als er overleg plaats heeft, zal het laatste woord aan den gouverneur zijn, wanneer de gelden eenmaal zijn toegestaan.

De politie.

Van zekere zijde wordt wel eens de voorstelling gegeven, alsof 8 Juni 1929 het fiasco der militaire politie heeft aangetoond niet alleen, maar of dit er ook toe geleid heeft, dat de regeering en het bestuur, dit inziende, van de oorspronkelijke plannen is teruggekomen, en tot het stelsel van een burgerpolitie zal terugkeeren. Het is daarom goed, uit de bovenvermelde memorie van antwoord dit nog eens even vast te leggen:

> „Het Bestuur streeft er voortdurend naar om de politie zoo spoedig mogelijk op volle sterkte te brengen. Als gevolg van het streven zal nog vóór het einde van dit jaar de uitzending zijn te verwachten van 90 politiemilitairen, waarvan 20 reeds zijn aangekomen. Voor Curaçao en Aruba tezamen is een 40-tal burgerpolitie-dienaren aangevraagd, benevens personeel voor de leiding".

Zijn wij goed ingelicht, dan zijn deze burgerpolitiedienaren niet in de eerste plaats voor den straatdienst maar voor de recherche bestemd. Intusschen moet het met de aanneming, vooral wat betreft het voor de leiding bestemde personeel, althans in Amsterdam en Rotterdam, waar nogal gezocht is, niet zoo vlot gegaan zijn. In redenen van economischen en organisatorischen aard zou daarvan de oorzaak moeten gezocht worden.

Het is zeer te hopen, dat men onder de beste krachten slage.

Efficiency is een geestesgesteldheid. Geen machine en geen methode kan efficiency in uw bedrijf brengen, voor u vast besloten hebt, zelf efficiënt te worden. (Maandblad „Succes").

Uit den Verren Vreemde

De Chineesche heksenketel.

Hoewel 't geen werk is waarvan men eenige zelfbevrediging kan verwachten, moet men toch trachten de lezers van ons weekblad nu en dan weer eens eenigen kijk te geven op den stand van zaken op het tooneel waar de Chineesche generaals hun tournooi houden.

Nadat de Zuidelijken in den langgerekten binnenlandschen oorlog de overwinning hadden behaald, kwam het buitenland tot de verzuchting: zij of anderen, hoe 't zij, als er nu maar een blijvende regeering gekomen is. Het buitenland hielp mee. Verdragen werden met de nieuwe regeering gesloten. Door vreemden bezette gedeelten werden weer aan de zorgen der Chineesche overheid toevertrouwd. Maar 't is nu weer mis! De vreemde mogendheden, die in den gang van zaken in China betrokken zijn, zijn weer ieder voor zich, of in gemeenschappelijk overleg, tot maatregelen moeten overgaan, om de veiligheid en belangen van haar onderdanen te beschermen. Had de overwinnende partij, die aanvankelijk communistisch gezind was, zich daarna vrij weten te maken van Moskousche overheersching, ja, had zij zelfs, bij het geschil om den Oosterspoorweg, een dreigende houding tegen de Sowjetinmenging durven aannemen, geleidelijk heeft Moskou weer zoodanig overwicht op den gang van zaken in China weten te krijgen, dat de Westersche mogendheden en Japan ook hierin een dreigend gevaar gaan zien.

De diplomatieke vertegenwoordigers van vreemde mogendheden zijn meerendeels in de oude hoofdstad Peking gebleven. De nieuwe regeering heeft Nanking tot residentie gekozen.

Nadat het over den Ooster-spoorweg, die door de Chineesche provincie Mandschoerije naar het Russische eindstation, de Oceaanhaven, Wladiwostok voert, na wat vechten tot onderhandelingen gekomen was, heeft Moskou daar de, ook elders, zoo gaarne toegepaste methode beproefd, van 't omkoopen van onderbevelhebbers in het in Mandschoerije gelegerde Chineesche leger. Dit heeft zooveel succes gehad, dat generaal Yen zich uitriep tot heerscher over Schansi en Tschili, de noordelijkste departementen van die provincie. Door den Chineeschen strijd heen speelt de z.g.n. christen-generaal Feng een eigenaardige rol. Hij had gedurende een jaar weinig van zich laten hooren, maar hield zijn troepen toch onder de wapenen, en wel in het gebied t. W. van Peking en Nanking. Hij is nu weer in beweging gekomen, en hij stelde zich hierbij vijandig tegenover Nanking. Kweitschoe en Kwangsi, provinciën die in 't Z.-W. aan Fransch Indochina grenzen, zijn ook in opstand tegen de Nanking-regeering.

Daar zoo uit het N. en uit het W. troepenafdeelingen tegen de republiek oprukken, leest men herhaaldelijk van gevechten op de uitgestrekte fronten. Door 't afwisselend verloop is de strijd moeilijk te volgen. 't Wordt nog lastiger doordien de berichten slecht te vertrouwen en herhaaldelijk met elkander in tegenspraak zijn. In 't algemeen kan men zeggen, dat de regeeringstroepen, na aanvankelijke nederlagen, momenteel weer in 't voordeel zijn. Dit wil echter nog niet zeggen, dat zij op weg zijn naar de overwinning, want van oprukken tegen de troepen der verzetspartijen is vooralsnog geen sprake, immers de regeering heeft in haar gebied achter de oorlogsfronten de handen vol. En Moskou zendt aan de opstandige generaals nog meer hulp, als zij die noodig zullen hebben.

't Is uit het gebied, dat tusschen de oorlogsfronten de de Chineesche Zee gelegen is, en waar de regeering te Nanking haar zetel heeft, dat in den laatsten tijd de berichten komen over een communistische terreur, die erger is dan eenigen strijd van leger tegen leger te aanschouwen geeft. In dat gebied, waar de tegenwoordige regeering van Nanking heet haar gezag uit te oefenen, en dat zoowat zoo groot is als Frankrijk en Duitschland te zamen, hebben zich Bolsjewikische haarden gevormd, die in enkele plaatsen in zoodanige mate de overhand hebben gekregen, dat daar een communistisch régime ongebreideld woedt. De regeeringstroepen staan daar tegenover sterke, goed gewapende afdeelingen, die als een Sowjetleger worden beschouwd. Er zijn kaarten uitgegeven waarop een twintigtal plekken de „Sowjetgebieden" aanduiden, het gebied om de, in den laatsten tijd veelgenoemde, stad Tschangscha is minstens zoo groot als Nederland en België bijeen.

De Nankingregeering en haar aanhangers (als zoodanig geldt iedereen, die zich niet communist noemt) moeten gestraft worden voor ontrouw aan de Sowjet, die de Chineezen bij hun strijd tegen Peking en tegen de vreemde overheersching (en die van Moskou dan!) ter hulp is gekomen.

In 't laatst van Juli maakten communisten zich meester van het gezag in Tschangscha, in 't binnenland gelegen. De stad werd uitgeplunderd. De soldaten en het grauw hielden er op onmenschelijke wijze huis. Van daaruit trokken, in uniform gestoken, communisten de provincie Kiangsi door, stad na stad onderging hetzelfde lot van Tschangscha. Van de fabrieksteden Kingtschen en Nantschang werd gemeld, dat zij voor een deel in puin gelegd werden, de inwoners werden bij duizenden gedood.

Ook hier ging het losgelaten gepeupel verder dan de ophitsende leiders verklaren bedoeld te hebben, maar dat kan ook voor hen toch geen nieuws geweest zijn. 't Is ook niet alleen de opgeruide massa die het bloedbad aanricht, volgens de berichten nemen meer dan 80.000 goed gewapende roode gardisten over het geheele z.g.n. Sowjetgebied aan de plunderingen en de moorden deel. In de vele Bolsjewikische landen worden bovendien in 't groot en in 't klein gewelddaden gepleegd, waarvan men niets komt te weten.

In geheel China, dat zoowat de oppervlakte heeft van Europa zonder Rusland, oefenen bandieten vrij hun beroep uit.

Hankau, de spoorwegstad met millioenen inwoners, niet ver van Tschangscha gelegen, waar vele vreemdelingen wonen, voelde zich zoo door den rooden vloed bedreigd, dat de Europeanen er hun concessieterrein in staat van verdediging brachten. Een Japansch-Engelsch smaldeel heeft de verdediging verder georganiseerd in overleg met een garnizoen van 150 Britsche soldaten en 300 Japansche mariniers. Amerika heeft ook maatregelen genomen om de belangen zijner onderdanen veilig te stellen.

Binnenlandsche oorlog op drie fronten, binnenlandsch communistisch schrikbewind hier in werking elders op komst, het buitenland wel bereid tot dreigen maar niet tot helpen, de positie van de Nankingregeering is in geen enkel opzicht benijdenswaardig!

Het kookt en ziedt maar voort in den heksenketel!

Ingezonden

„Voor Pa van der Steur".

In dank ontvangen tot en met 25 Augustus 1930 f 5639,56.

Vorige opgaaf f 5605,36.

Den Haag, van: Mr. C. B. N. f 3.—; W. R. R. f 5.—; Dr. B. H. f 5.—; N. W. T. f 1,50; Mevr B. F. B. I. 't V. f 2,60; C. P. J. B, 1,—; Mevrouw V. V. f 1,—;

Apeldoorn: F. J. W. S. f 6.—; Utrecht: J. W. L. G. f 2,60; Amersfoort: Mr. J. C. Gr. van R. f 6,50.

HET COMITÉ.

Postgironumm. Den Haag 14574.

Verbetering vorige opgave:

Vereeniging van Oud-Indische Korporaals en fuseliers „Voorwaarts" te Arnhem f 25.—.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Excursie Koloniaal Instituut.

Het Bestuur van de Afdeeling 's Gravenhage van de Ver. „Oost en West" maakt hierdoor bekend, dat op Donderdag 4 September a.s. een excursie zal plaats hebben naar het Koloniaal Instituut te Amsterdam. De tocht gaat per trein; vertrek van het station H. S. M. des morgens om 9.27 uur. Bij aankomst Centraal Station Amsterdam zijn tramwagens gereserveerd tot vervoer der leden naar het Kol. Inst., waarvan de bezichtiging onder deskundige leiding zal plaats hebben. Op dezelfde wijze zal de terugtocht geschieden per tram en trein. Vertrek per trein uit Amsterdam naar Den Haag om 4.15 uur.

De heen- en terugreis moet gezamenlijk geschieden, anders is de retourkaart ongeldig. Verzamelen vestibule station H. S. M. om 9 uur des morgens ter in ontvangstneming der spoorkaartjes.

Kosten alles inbegrepen *f* 2.70 per persoon, uitgezonderd koffietafel en andere verteringen, waartoe voor eigen rekening gelegenheid bestaat in het Kol. Inst. Lunchpakket kan desgewenscht worden meegenomen.

De deelname geschiedt uitsluitend voor leden en begunstigers met hun gezin tot een maximum van 200 personen. Mochten zich meer personen aanmelden, dan zal een tweede excursie gehouden worden op een nader te bepalen dag.

Aangifte voor deelname moet plaats hebben op Donderdag 28 en Vrijdag 29 Augustus des morgens tusschen 10 en 12 uur ten kantore van het Hoofdbestuur, Korte Voorhout 6, waar tevens genoemd bedrag gestort dient te worden en opgegeven of men aan de koffietafel wenscht deel te nemen.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Ledenlijsten.

De nieuwe ledenlijsten der Vereeniging zijn ad f 2.50 verkrijgbaar bij het Algem. Secretariaat Korte Voorhout 6.

Jaargang 1929 „K. W."

Volledige jaargang Kol. Weekblad 1929, verkrijgbaar bij het Alg. Secretariaat ad f 5.— p. jaargang.

VAN DE REDACTIE.

Zuiderzeevisscherij-tentoonstelling.

Wij vestigen gaarne de aandacht onzer leden op de buitengewoon belangwekkende tentoonstelling, welke van 25 Aug. tot 6 Sept. te IJmuiden wordt gehouden. De tentoonstelling is een bezoek ten volle waard. Over de aangenaamste reis daarheen geeft het Reisbureau Amova, Korte Poten 25, Den Haag, tel. 17666, gaarne nadere inlichtingen.

Boottrein Stoomvaart Maatschappij „Nederland".

Het Agentschap der N. V. Stoomvaart Maatschappij Nederland, de firma Crans & Co. Den Haag, meldt, dat de boottrein aansluitende op het thuisvarende mailschip „Koningin der Nederlanden", d.d. 30 Augustus a.s. te Genua verwacht, Zondag 31 Augustus a.s. des morgens 11 uur aan het Staatsspoor in Den Haag zal aankomen.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

J. A. Aldenkamp, onderwijzer o.l.o., Hoogeweg 33, Amersfoort; H. A. v. d. Berg, onderwijzer o.l.o., Beerstersstraat 25, Winschoten. W. J. Stoker, gouvernementsarts b.d. D. V. G., Huizerweg 60, Blaricum. A. Veenstra, onderwijzer openb. Europ. L. O., Noordhorn. Mej. I. J. P. Baartman, verpleegster 1e kl. b.d. D. V. G., Fahrenheitstraat 487, Den Haag. L. F. Ramakers, Hoenderstraat 100, Nieuwstadt (L.); H. H. van Delden, Mr. Fr. Vietorstraat, Winschoten; J. B. H. Jansen, Groesbeekscheweg 390 Nijmegen; L. de Jongh, Brandenbroekerweg 12, Amersfoort; H. J. de Weerd, Gramsbergen; allen onderwijzers o.l.o. Mej. N. Th. van Schaik, verpleegster 1e kl. D. V. G., Ommeren bij Tiel. F. W. P. Roessel, administratief ambtenaar bij het B. B., Verhulststraat 106, Den Haag.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

H. S. van der Kwast, ambt. ter beschikk. v. d. Insp. van het W. L. O. in Alg. Dienst v. Weede van Dijkveldstraat 37, Den Haag; G. H. W. Geeraths, kantoorhoofd b.d. S.S. en Tr., Beukstraat 16, Den Haag; Mevr. A. W. P. Geeraths, geb. Sausin, comm. b.d. S.S. en Tr., Beukstraat 16, Den Haag; mej. J. M. Naudin, comm. b.d. S.S. en Tr., Beukstraat 16, Den Haag; ir. Ch. F. v. Haeften, hoofding., tijd. waarn. onderhoofd v. d. afd. Irrigatie dep. der B. O. W., Stadhouderskade 36, Amsterdam; L. Goudkad, onderwijzer der 1e kl. bij het O. W. L. O., Nieuwstraat 10, Boskoop; A. H. Mouthaan, opzichter 1e kl. b.d. W. en 's Lands B. O. W., Amstel 22, Amsterdam; mevr. S. Bremer, onderwijzeres 2e kl. bij het O. W. L. O., Borneoplein 18, Amersfoort; D. F. Bartlema, vlootpredikant, Amsterdamscheweg 136, Arnhem; H. Bijl, leeraar aan de Kon. Wilhelminaschool te Batavia, Vlasmarkt L. 11 Middelburg; F. W. Germing, werktuigk. electrotechn. ambt. b.d. dienst v. d. Mijnbouw, Asterstraat 11, Rotterdam; mej. S. W. Merckx, hoofdtelefoniste bij het Telefoonkantoor te Modjokerto, Fr. v. Mierisstraat 99, Amsterdam; K. Ott, praktijk-ing., b. d. W. en 's Lands B. O. W., hotel „De Zalm", Den Haag; G. A. Muller, ambt. 3e kl. b. d. dienst der I., U. en Acc., van Speijkstraat 177, Den Haag; T. van Bochove, douane-commies der 2e. kl., Sneeuwklokjesstraat 12, Den Haag; C. C. A. Th. van Olden, landmeter 2e kl. bij het kadaster te Weltevreden, Groot-Hertoginnelaan 250, Den Haag; J. J. Hartstra ref. bij het dep. van Gouv. bedrijven, Graaf Ottoplein 7, Arnhem; J. G. Toorop, controleur 1e kl. bij den Pandhuisdienst, Snelliusstraat 9, Den Haag; C. P. Jansz, contr. bij den dienst der Landelijke Ink., Hoofdstraat 60, Driebergen; W. F. van Hasselt, adj.-referendaris bij het dep. der B. O. W., Veenderweg 19, Bennekom (Geld). A. J. van Someren, onderwijzer 1e kl. bij het O. W. L. O., Oosterstraat 72, Steenwijk, A. Huizinga, leeraar bij de Kon. Wilhelminaschool te Batavia, Zacharias Jansenstraat 32, Watergraafsmeer, Amsterdam; M. W. G. Bax, ambt. 4e kl. bij den dienst der I., U. en Acc. Cyperstraat 134, Den Haag; G. R. Messerschmidt, tijdelijk waarnemend 1e commies bij het departement van Landb. Nijv. en Handel, Reinkenstraat 70, Den Haag; F. de Willigen, douane-commies 2e kl., Cederstraat 134, Den Haag; Ch. L. Meijer, tijd. wd. hoofdopz. bij den dienst der S.S. en Tr., Beeklaan 282, Den Haag; E. C. van der Ende, onderwijzer 1e kl. bij het O. W. L. O., Teylerstraat 105, Den Haag; F. F. Winter douanecommies 2e kl., van Speykstraat 175, Den Haag; Th. van Bochove, douane-commies 2e kl. van Speykstraat 175, Den Haag; Q. A. Muller, ambt. 3e kl. bij den dienst der I. U. en A., van Speykstraat 177, Den Haag; J. Nieuwenhuis, ambt. 4e kl. bij den dienst der I. U. en Acc., Regentesselaan 26, Haag; B. A. R. O. N. Cramer, bouwkundige bij de S.S. en Tr., Weimarstraat 146, Den Haag; H. Hansens, hoofdstationschef bij de S.S. en Tr., Deventerschestraat 48, Den Haag; J. A. Woelders, onderwijzer 1e kl. bij het O.W.L.O., per adres C. van Beek te Leersum, Maartbergscheweg; Mevr. J. A. van der Meij, geb. Steendam, onderwijzeres 2e kl. bij het O.W.L.O., Hazelaarstraat 9, Den Haag; T. de Boer, hoofdagent 1e kl. bij de Alg. Politie, Lemmer; K. Hut, onderwijzer 1e kl. O. W. L. O., Poste Restante, Finsterwolde; P. H. Corduwener, beheerder 1e kl. bij 's Landspandhuis te Terandam, Koolemans Beynenstraat 44, Nijmegen; B. Braat, wd. inspecteur, onderhoofd van den dienst van Scheepvaart, Villa Hooghduyne, Bloemendaal; M. C. Nix, ambt. 3e kl. bij den dienst der I., U. en Acc., Regentesselaan 26, Den Haag; Mej. D. C. Smit, verpleegster 1e kl. bij den hospitaaldienst, p.a. Ned. Handel Mij., Amsterdam; mej. J. P. van Hoorn, verpleegster 1e kl. bij den Hospitaaldienst, p.a. Ned. Handel Mij., Amsterdam; A. F. Kessler, opzichter 1e kl. (burg. Ambt. der Genie) van der Veldenkade 6, Heemstede; J. Nooij, onderwijzer 1e kl. bij het O. W. L. O., Oostzaan. Mej. E. M. Sillevolde, schrijfster 2e kl. bij het Mil. Hospitaal te Paramaribo (Suriname) Conradkade 37, Amsterdam; H. R. Curiel, techn. ambt. 1e kl. bij de afd. Openb. Werken van het dept. v. Openb. Werken en Verkeer in Suriname, Pr. Julianastraat 42, Ginneken bij Breda; mej. H. S. Schenkel, Surnumerair bij den Alg. dienst, werkzaam ter Gouvernements Secretarie te Paramaribo, Adm. de Ruyterweg 280, Amsterdam (W.)

Toon mij den man, die de gezonde gewoonte heeft aangenomen, zich steeds te beheerschen, die zijn moeilijkheden met vernuft weet op te lossen en die verwacht te moeten vechten voor alles, wat hij krijgt — en ik zal u den super-verkooper toonen. (De Zakenwereld).

Met Pensioen.

Mr. W. W. Brouwer, vice-president van het Hooggerechtshof van N.-I., Regentesselaan 22, Oegstgeest. K. Th. W. L. Peltzer, seincontroleur bij de S.S., Sted. en Acad. Ziekenhuis, Utrecht. P. J. van Gulik, gouv. van Midden-Java, Frankenslag 344, Den Haag. C. J. A. L. T. Hilie, resident van Cheribon, Frederik Hendrikplein 44, Den Haag; P. J. Stroeve, plaatsverv. insp. v.h. Westersch lager onderw., Azaleastraat 77, Den Haag.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank,

Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beurze van Amsterdam.

		18 Aug. 1930	25 Aug. 1930
Aandeelen	Koloniale Bank	155	149
„	Ned. Ind. Handelsbank	135	$130\frac{1}{2}$
Cert. aand.	Ned. Handel Mij.	$152\frac{3}{8}$	$144\frac{1}{2}$
Aandeelen	Alg. Exploratie Mij.	$158\frac{3}{4}$	$126\frac{1}{2}$
„	Kon. Petroleum Mij.	$380\frac{7}{8}$	$357\frac{7}{8}$
„	Rubber Cult. Mij. A'dam.	$99\frac{3}{4}$	$91\frac{3}{8}$
„	Ned. Ind. Suiker Unie	$183\frac{1}{4}$	$165\frac{1}{4}$
„	Ned. Scheepvaart Unie	$145\frac{5}{8}$	136
„	Handelsverg. A'dam	$402\frac{1}{2}$	379
„	Deli Batavia Maatschappij	$302\frac{1}{4}$	259
„	Deli Maatschappij	280	252
„	Senembah Mij.	$315\frac{7}{8}$	278
„	Deli Spoor	152	151
„	Ned. Ind. Spoorweg Mij.	150	$149\frac{3}{4}$
„	Philips Gloeil. (nieuwe)	330	$284\frac{1}{2}$
Cert. aand.	Margarine Unie	$238\frac{3}{8}$	$219\frac{1}{4}$

Wisselkoersen	Verkoop
Londen	$12.08\frac{7}{8}$
New York Cable	$2.48\frac{13}{16}$
Berlijn	$59.28\frac{1}{2}$
Parijs	$9.76\frac{3}{4}$
Brussel (Belga)	$34.69\frac{1}{2}$
Zurich	$48.25\frac{1}{2}$
Weenen	35.10

Vereeniging „Oost en West"

Opgericht den 3den Mei 1899.

Bij het Informatiebureau van de Vereeniging „Oost en West", Korte Voorhout 6, en bij de firma Martinus Nijhoff, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. *Een boekje over onze Oost voor hen die er niet geweest zijn.* (2de druk). Prijs f 0.50 per exempl. en f 0,03 frankeerkosten.

b. *Onze West* (3e herziene en omgewerkte druk), bestaande uit: I. *Suriname*, door Fred. Oudschans Dentz; II. *Curaçao*, door W. R. Menkman. Prijs f 1,25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

c. *Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Gewesten:* Werkkring en Vooruitzichten.

No. 1. *De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.* (2de, geheel omgewerkte druk, met 8 foto's). Prijs f 0.75 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. 2. *De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie* (3de, verbeterde druk). Pr. f 0.75 per ex. en f 0.06 frankeerkosten.

No. 3. *De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië* (2de verbeterde druk). Prijs f 0.50 per exemplaar en f 0.01½ frankeerkosten.

No. 4. *De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.* (3de, verbeterde druk). Prijs f 0.75 per exemplaar en f 0,03 frankeerkosten.

No. 5 Uitverkocht.

No. 6. *De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.* (3de, geheel herziene druk). Prijs f 0,25 per exemplaar en f 0,03 frankeerkosten.

No. 7. *De vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Ned. Indië, enz.* Prijs f 0,25 per ex. en f 0,04½ frankeerkosten.

No. 8. *De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië.* Prijs f 0,20 per exemplaar en f 0,03 frankeerkosten.

No. 9. *De Ambtenaar bij de Gouvernementsmarine in Nederlandsch-Indië* (herziene uitgave 1922, prijs f 0,20 per exemplaar en f 0,03 frankeerkosten).

No. 10. *De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.* (3de, herziene uitgave). Prijs f 0,75 per exemplaar en f 0,04½ frankeerkosten.

No. 11. *De Geëmployeerde bij de Rubber- (caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederlandsch-Indië.* Prijs: f 0,40 per exemplaar en f 0,03 frankeerkosten.

d. *Emancipatie-Toespraak*, door Th. A. C. Comvalius. Prijs: f 0,25 per exemplaar en f 0,01½ frankeerkosten.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger in Nederlandsch-Indië, den Heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Korte Voorhout 6, 's-Gravenhage.